

ELEN VAJT: BOŽJI PROROK ILI NE?

Pavle Runić

Teološki Fakultet Beograd, Maj 2002

SADRŽAJ

Glava

I. UVOD

II. DOKAZI U PRILOG PROROČKOG DARA ELEN G. VAJT

III. PROBLEM PLAGIJATA

IV. KRITIKA NA RAZNIM PODRUČJIMA

V. KRITIKA, NJEN SISTEM RADA I PRAVILAN STAV NJOJ

VI. ZAKLJUČAK

BIBLIOGRAFIJA

GLAVA I

UVOD

U sklopu svojih osnovnih 27 vjerovanja, Hrišćanska adventistička crkva izražava stav da je Elen Guld Vajt (Ellen Gould White)¹ imala proročki dar.² Ovaj dar je dat crkvi da bi bila poučena, ohrabrena i poduprta u pripremi za skori Hristov dolazak.³ Ali, debata, da li je Elen Vajt zaista Božji prorok postoji ne samo izvan adventističke crkve, već i u samoj adventističkoj crkvi (naravno, u manjoj mjeri).⁴ Čini se kao da nije zanemarljiv broj onih koji sumnjaju u proročki dar Elen G. Vajt. Podjela u stavovima koja postoji u okviru same adventističke crkve je problem, čije rješenje zahtjeva istraživanje ovog predmeta.

Svrha ovog rada jeste da istraži argumente koji postoje u prilog, a i protiv proročkog dara Elen G. Vajt.

Biće istraženi argumenti koji se upotrebljavaju da bi se opovrgao proročki dar Elen Vajt, a takođe će se prikazati i argumenti na kojima se zasniva stav da ona jeste

¹ Elen Guld Vajt, rođena Harmon, rodila se 26. XI 1827 godine u Gorhamu, državi Mejn (Maine). Njeni pobožni roditelji Robert i Eunika (Eunice) bili su članovi Metodističke episkopalne crkve. Vremenom je postala istaknuti pisac i govornik, a njene knjige su danas prevedene na veoma veliki broj svjetskih jezika (vidi Mirko Golubić, Biblija i Proročki Dar. [Maruševec: Adventistički Teološki Seminar, 1982], 137.164-171).

² „Proročki dar bio je aktivan u službi Elen G. Vajt, jedne od osnivača Hrišćanske adventističke crkve. Ona je davala nadahnuta uputstva Božjem narodu koji živi u posljednje vreme. Svet sa početka devetnaestog veka kada je Elen Vajt počela da prenosi Božje vesti, bio je čovekov svet. Njen proročki poziv podvrgnut je detaljnom kritičkom ispitivanju. Pošto je zadovoljila biblijske testove, nastavila je da služi svojim duhovnim darom punih 70 godina.” (Samuel Bakioki i dr., Adventistički Hrišćani Veruju... [Beograd: Preporod, 1994] 285).

³ “To će biti žalosno vreme, kakoga nije bilo otkako je naroda dotada”. (Danilo 12:1). Da bi mu pomogao da preživi najžešći sukob svih vekova, Bog u svojoj ljubavi daje svom narodu uveravanje da neće ostati sam. Svedočanstvo Isusovo, Duh proroštva, sigurno će ga voditi do njegovog konačnog cilja – sjedinjenja sa svojim Spasiteljem prilikom Njegovog drugog dolaska” (Ibid., 282).

⁴ vidi Walter Rea, The White Lie. Bad Aibling: W & W Ulrich Publikationen, 1982., 7.70-72.

bila prorok.

Značaj ovog rada se sastoji u tome što on treba da pomogne mnogima koji su u dilemi po pitanju proročkog dara Elen G. Vajt i upotrebe njenih spisa. S obzirom na veoma veliki opus koji je napisala Elen G. Vajt, od velikog je značaja razumjeti da li sve to što je ona napisala treba posmatrati kao spise jednog proroka, jednog kvalitetnog duhovnog pisca ili kao spise jednog lažnog proroka.¹

Ovaj rad se neće baviti svim biblijskim² aspektima djelovanja jednog proroka, već samo onim što je neophodno za razmatranje izabrane teme. Takođe se neće razmatrati ni oni biografski dijelovi života Elen Vajt, koji nisu neophodni za proučavanje najavljene tematike. Takođe, tema ovog rada neće biti odnos između autoriteta Biblije i autoriteta spisa Elen Vajt.

U drugoj glavi ovog rada će biti prikazani argumenti koji podupiru stav da je Elen Vajt imala proročki dar i da je bila pozvana od Boga. U trećoj glavi će se posebno razmatrati problem plagijata, koji se pripisuje Elen Vajt i zbog čega određeni kritičari imaju stav da ona nije bila inspirisana.

U četvrtoj glavi će se istraživati razne druge primjedbe koje su česte kada se pokušava dokazati da Elen Vajt nije bila pravi prorok, ili da je čak bila lažni prorok. U petoj glavi će biti proučen sistem rada kritike i biće ukazano na stav koji prema njoj treba imati. U šestoj glavi će na osnovu svega što je do tada istraženo, biti donesen zaključak.

¹ Svaki adventista sedmog dana, u prošlosti i sada, mora da se suoči sa pitanjem: Da li je Ellen White zaista govorila za Boga? (*The Truth about White Lie*. [Ministry Insert, 1982] 13).

² Ako ne bude izričito drugačije naglašeno, u ovom će se radu koristiti isključivo Biblija ili Sveto Pismo Staroga i Novoga Zavjeta (Beograd: Britansko i Inostrano Biblijsko Društvo, 1982).

GLAVA II

DOKAZI U PRILOG PROROČKOG DARA ELEN G. VAJT

Definicija Proroka

Na početku je potrebno da se prvo definiše pojam proroka i da se ukaže na njegovu ulogu. Grčka riječ za proroka je "prophetes."¹

Prophetes je imenica izvedena iz korijena -phe-, govoriti, objaviti, koji uvijek ima religijsku konotaciju, a prefiks -pro-, kao vremenski prilog ima značenje ranije, unaprijed. Čini se da je to potvrđeno upotriejbom riječi prophemi, proreći, objaviti unaprijed.²

Jevrejska riječ za proroka je navi, ali se koristi i roeh i hozeh, što znači vidioc.³ Riječ navi se u Starom Zavjetu pojavljuje 309 puta.⁴ Ono što u ovom kontekstu treba zapaziti jeste činjenica da ove jevrejske riječi na jedan poseban način ukazuju i na samu funkciju proroka kao onoga koji od Boga prima specijalna otkrivenja koja su često u obliku vizije i kao onoga koji ih onda objavljuje drugima.⁵

¹vidi Colin Brown, "Prophet," The New International Dictionary of New Testament (1986), 3:74.

²Ibid.

³vidi Gosta Ahlstrom, "Prophecy," Encyclopedia Britanica (1984), 15:62.

⁴The New International Dictionary of New Testament.

⁵Ovo je Dr. Golubić objasnio na sljedeći, vrlo interesantan način: "Riječ 'prorok', kako je upotrijebljena u Starome zavjetu, potiče od dviju jevrejskih riječi. Jedna od njih je 'roeh', što znači 'gledati'; a druga je 'nabi', što znači 'govoriti', 'objašnjavati.' Riječ 'roeh' prevedena je u našoj Bibliji sa izrazom 'vidjelac.' 'U staro doba ko bi išao da pita Boga govoraše: hajde da idemo k vidiocu. Jer ko se sada zove prorok, u staro se vrijeme zvaše vidjelac.' (1 Sam 9:9)

Izraz 'vidjelac' potvrđuje da su 'vizije' ili 'viđenja' bila prvobitne metode kojima se Bog služio da bi otkrio svoje namjere ljudima. Prema značenju ove jevrejske riječi, prorok je onaj koji 'gleda', onaj čiji pogled prodire kroz zastor koji sakriva božansko od ljudskog, ili onaj pred kime je za čas podignut taj zastor, tako da on može promatrati nebeske realnosti ili buduće prizore. 'Vidjelac' gleda ne samo na ono što mu Bog pokaže već u svjetlosti koja mu je dana on vidi svijet, ljude društvo i ljudsko srce jasnijim i bistrijim pogledom od drugih ljudi.

No, nije dovoljno da prorok promatra nebeske realnosti, da njegov pogled proniče u svijet i ljude oko njega. Od toga jadno, slijepo i zbunjeno čovječanstvo ne bi imalo nikakve koristi.

Čovjek nikada ne postaje prorok svojim sopstvenim izborom, ili izborom naroda, već za to dobija poziv od Boga.¹ To su bili ljudi velike vjere, čistog karaktera i svetog života. Ipak, oni su ponekad pravili greške, ali su se poslije toga vraćali Bogu.² Gajili su usku zajednicu sa Bogom i na taj način pokazivali da je njihova poruka zaista vjerodostojna i dostojna prihvatanja.³

Jer nikad proroštvo ne bi od čovječije volje, nego naučeni od Svetoga Duha govoriše sveti Božiji ljudi.⁴

Ovdje se ističe da su ljudi koji su pisali u Božje ime bili "sveti," odnosno da su imali čist karakter, pa ih je Bog mogao upotrijebiti za jedno takvo posebno djelo. Oni su bili pozvani da budu Božji glasnici.⁵ Njihova dužnost nije bila da samo izriču proročanstva koja su se odnosila na budućnost, već i da moralno podučavaju narod, da mu tumače Božju volju i opominju ga da ne čini grijeh.⁶

Elen Vajt i dar proroštva

Prorok je dužan da ono što vidi, što mu je otkriveno, objavi drugima. Ova prorokova odgovornost izražena je drugom jevrejskom riječju, 'nabi', što znači 'glasnik', 'vjesnik', 'objavljiivač.'

Razlika između jevrejskih riječi 'roeh' i 'nabi' jest u tome što prva izražava način ili put kako prorok prima vijest, a druga pokazuje kako on primljenu vijest predaje drugima. Prema tome, riječ 'prorok' u sebi sadrži dva bitna značenja - 'vidjelac' i 'objavljiivač' ili 'vjesnik.' Oba ova značenja su bitna i karakteristična za proročki dar" (Golubić., 17.18).

¹Adelhart Rebić, Prorok Čovjek Božji (Zagreb; Kršćanska Sadašnjost, 1982), 68.

² vidi 4 Mojsijeva 20:9-13.

³Rebić, 84-99.

⁴2 Pet 1:21.

⁵ "Proroci su govorili u ime Boga i za Boga. Oni su bili usta Gospodnja. Prorok je morao govoriti ono što bi sam Bog govorio da je osobno među ljudima. Kao osobni Božiji predstavnici, proroci su iznosili narodu Božiju vijest." (Golubić., 24).

⁶ „Proroci su hrabрили narod na vjerost Bogu, opominjali su ga i ukoravali u slučaju da je zastranio s pravog puta. “Tada reče Jozua narodu: Ako ostavite Gopoda da biste služili tuđim bogovima, okrenut će se protiv vas i uništiti će vas, pošto vam je bio dobro činio... Odbacite, dakle, tuđe bogove koji su među vama i priklonite svoje srce Gospodu, Bogu Izraelovu!“ (Jozua 24,20-23).

Proroci su bili moralni i religiozni učitelji svoga naroda, moćni propovjednici pravde. Oni su bili reformatori, koji su budili duhovni život naroda; nagovjestitelji Božijih sudova, koji će pohoditi narod zbog njihovih grijeha; oni su bili propovjednici božanskih ideala, zlatnog doba – kome narodi treba da kreću...

Proroci su često protestirali protiv društvene nepravde, protiv nemoralnosti i svega što je u suprotnosti s velikim Božjim načelima vjernosti, istinitosti, pravdenosti i čistoće“ (Golubić, 25).

Kao što je to već ranije napomenuto, Crkva adventista sedmog dana smatra da je Elen Vajt imala proročki dar.¹ Postoje kriterijumi na osnovu kojih se biblijski može ustanoviti da li je neka osoba u biblijskom smislu prorok. Zato će se u nastavku ovog poglavlja istraživati život i rad Elen G. Vajt, da bi se ustanovilo da li ona zadovoljava biblijske, a i logičke kriterijume na osnovu kojih bi se moglo zaključiti da li je ona prorok.

Sklad sa Biblijom

Spisi svakog pravog proroka moraju biti u skladu sa Biblijom, odnosno sa cjelokupnim Božjim otkrivenjem koje je postojalo do tada. „Ali ako i mi, ili anđeo sa neba javi vam jevanđelje drukčije nego što vam javismo, proklet da bude!“² Ako se spisi Elen G. Vajt pažljivo proučavaju i uspoređuju sa naukom Biblije, može se zaključiti da su njeni spisi u potpunom skladu sa učenjem Biblije. Oni ga potvrđuju, produbljuju i služe kao povećalo kojim se još bolje i dublje mogu sagledati spasonosne istine Božje Riječi.³

Uzvisivanje Božjeg Zakona

„Zakon i svjedočanstvo tražite. Ako li ko ne govori tako, njemu nema zore“ (Isaija 8:20). Vrlo je dobro poznata činjenica koliko je Elen G. Vajt u svojim

¹ vidi Bakioki i dr., 285.

² Galatima 1:7.

³ O kvalitetu i plodovima literarnih ostvarenja Ellen White, Uriah Smith kaže sljedeće:

1. Ona teže ka najčistijoj moralnosti. Ona razobličavaju svaki porok i podstiču na praktkovanje svake vrline.
2. Ona vode ka Hristu. Kao i Biblija, ona Ga uzdižu kao jedinu nadu i Spasitelja čovječanstva.
3. Ona nas vode ka Bibliji. Ona postavljaju tu Knjigu kao inspirisanu i nepromjenjivu Riječ Božju.
4. Ona su donijela mir i utjehu mnogim srcima. Ona su ojačala slabe, ohrabrila obeshrabrene i podigla utučene. Ona su iz konfuzije stvorila red... i obasjala svjetlošću ono što je bilo tamno i nejasno
(The Truth about White Lie., 14).

spisima uzvisivala Božji zakon i veoma svečano pozivala na držanje istog.¹ Može se slobodno reći da je uticaj njenih knjiga mnoge potakao na prihvatanje i držanje svetog Božjeg zakona.

Uzvisivanje Božansko-Ljudske Prirode Isusa Hrista

Pravi proroci će uzvisivati Hrista kao Spasitelja koji je došao u tijelu, umro za nas, uskrsnuo, uznio se na nebo i koji će opet doći da sudi živima i mrtvima. „Po ovome poznajte Duha Božjega, i duha lažnoga: svaki duh koji priznaje da je Isus Hristos u tijelu došao, od Boga je; a svaki duh koji ne priznaje da je Isus Hristos u tijelu došao, nije od Boga: i ovaj je antihristov, za kojega čujete da će doći, i sad je već na svijetu“ (1 Jovanova 4:2.3).²

Poruka svakog pravog proroka mora da bude hristocentrična, inače to nije pravi prorok. Ne samo u onim knjigama u kojim direktno opisuje Hristov rad i misiju na ovoj zemlji, već u svim svojim djelima, Elen G. Vajt stavlja ličnost Isusa Hrista u sam centar onoga što piše. Ona ga predstavlja na takav način da se u svakom onom, koji otvorenog srca čita ova djela, stvara duboka čežnja da bolje upozna ličnost Isusa Hrista i da počne da gaji živu i spasonosnu zajednicu sa Njim.³

Elen G. Vajt se Pojavila Onda Kada je po Proročanstvu Prorok Trebalo da se Pojavi

Prema 12. glavi Otkrivenja Jovanovog, pri kraju vremena⁴, pred drugi Hristov dolazak, pojaviće se narod koji „ima svjedočanstvo Isusa Hrista“⁵. Ovaj

¹ “Prava vjera, koja se potpuno oslanja na Hrista, će se manifestovati u poslušnosti svim Božjim zahtjevima. Od Adamovih dana do sadašnjeg vremena velika borba se vodila oko poslušnosti Božjem zakonu” (Ellen G. White, *Patriarchs and Prophets*. [Boise: Pacific Press, 1958], 73).

² Golubić, 34.

³ vidi *The Truth about White Lie.*, 14.

⁴ “Otkrivenje 12. poglavlje otkriva dva glavna perioda progonstva. U toku prvog koji je obuhvatio vreme od 538. do 1798. g. n. e. (Otkrivenje 12:6.14; vidi 12. poglavlje u ovoj knjizi), odani vjernici trpeli su veliko progonstvo. Ponovo, neposredno pre Drugog dolaska, sotona će napasti ,ostatak njezin,’ ostatak crkve koji će odbiti da se odrekne vjernosti Hristu. Otkrivenje karakteriše odane vjernike koji sačinjavaju ostatak kao one koji drže zapovijesti Božje i imaju ,svjedočanstvo Isusa Hrista’ (Bakioki i dr., 281.)

⁵ Otkrivenje 12:17.

vjerni ostatak u stvari ima Duh proroštva, „jer je svjedočanstvo Isusovo Duh proroštva“.¹ Svi ovi tekstovi se nalaze u jednom izrazito eshatološkom kontekstu.

Tako se izraz Duh proroštva može odnositi na: (1) Svetog Duha koji nadahnjuje proroka otkrivenjem od Boga, (2) djelovanje proročkog dara i (3) posredovanje samog proroštva.

Proročki dar, Isusovo svjedočanstvo „crkvi posredstvom proroštva“ obuhvata naročitu karakteristiku Crkve Ostatka. Prorok Jeremija povezuje zanemarivanje ovog dara sa bezakonjem. „Zakona nema, i proroci njezini ne dobijaju utvare od Gospoda.“ (Plač 2:9) Otkrivenje poistovećuje posedovanje ova dva dara kao izrazitu karakteristiku Crkve posljednjeg vremena; njeni vernici drže “zapovesti Božje” i “imaju “svedočanstvo Isusa Hrista” – proročki dar (Otkrivenje 12:17).²

Dakle, pažljivom analizom dolazimo do zaključka da je Bog predvidio da će Njegova crkva u posljednje vrijeme imati proroka u svojoj sredini, upravo kao pomoć u ovo posebno i teško vrijeme, neposredno pred drugi Hristov dolazak.³ Takođe i drugi biblijski tekstovi pokazuju da treba očekivati proročki dar u posljednje dane, pred drugi Hristov dolazak.⁴ Apostol Pavle poziva na to da težimo za ovim darom.⁵ Hristos je onaj koji daje ovaj dragocjeni dar, po svojem arbitrarnom izboru.¹

Posvećen Život

Po rodovima njihovijem poznaćete ih. Eda li se bere s trnja grožđe, ili s čička smokve? Tako svako drvo dobro dobre rodove rađa, a zlo drvo rodove zle rađa. Ne može drvo dobro rodova zlijeh rađati, ni drvo zlo rodova dobrih rađati. I tako dakle po rodovima njihovijem poznaćete ih.²

Elen G. Vajt je živila posvećenim životom, koji je bio ispunjen predanim radom u svrhu spasenja izgubljenih, pomoći slabima i siromašnima i tješnja

¹ “Pri kraju knjige anđeo opisuje sebe kao “sluga kao i ti i braća tvoja koja imaju svedočanstvo Isusovo” (Otkrivenje 19:10.) i sluga kao i ti i braća tvoja proroci.“ (Otkrivenje 22:9) Ovi uporedni izrazi objašnjavaju da su to proroci koji imaju “Svjedočanstvo Isusovo” (Bakioki i dr., 281).

² Bakioki i dr., 281.

³ “Bog je dao proročki dar ‘crkvi’ Izlaska da bi organizovao, poučavao i vodio svoj narod (Dela 7:38). „I prorokom izvede Gospod Izrailja iz Misira, i prorokom čuva ga.“ (Osija 12:14) Onda ne predstavlja nikakvo iznenađenje da se taj dar nađe među onima koji su obuhvaćeni posljednjim izlaskom – odlaskom sa grehom ukaljane planete Zemlje u nebeski Hanan. Ovaj izlazak, koji će uslediti nakon Drugog dolaska je konačno i potpuno ispunjenje Isaije 11:11: ‘I tada će Gospod opet podignuti ruku svoju da zadobije ostatak naroda svojega, što ostane’” (Bakioki i dr., 282).

⁴ vidi Joilo 2:28-32.

⁵ “Držite se ljubavi, a starajte se za duhovne darove, a osobito da prorokujete” (1 Korinćanima 14:1).

žalosnih.³ Bila je vrlo ponizna i uvijek je isticala Božju mudrost i silu, a sebe je stavljala u pozadinu.⁴ Nije se plašila da stupi u otvorenu borbu protiv zla, mada je prema svima bila obazriva i ispunjena brižljivošću i ljubavlju.⁵ Svima je bilo jasno da je to jedna vrlo iskrena i duboko pobožna žena, koja živi u skladu sa onim što piše i govori. To su priznavali čak i oni koji su napustili crkvu Adventista sedmog dana i koji nisu smatrali da je ona prorok.⁶

Uticao Života Elen G. Vajt na Druge

Da bi se moglo zaključiti da li je Elen G. Vajt zaista bila pravi prorok, neophodno je razmotriti kako je njen život uticao na druge ljude. Ako se ovo pitanje realno sagleda, može se primjetiti sljedeće: mnogi koji nisu vjerovali u Boga počeli su

¹ vidi Efescima 4:11-13.

² Matej 7:16-18.20.

³ “Starješina Daniels je pred kraj svog života dao ovo svečano svjedočanstvo:

U ovoj 1935 godini Gospodnjoj, Gospođa White je na počinu već 20 godina, dok sam ja i dalje naporno radio. 23 godine sam direktno posmatrao njen životni rad. Od njene smrti imao sam 20 dodatnih godina za duboko razmišljanje i proučavanje njenog života i njegovih plodova.

Sada, u poodmakloj starosti, sa ograničenjem da izražavam samo racionalnu, poštnu istinu, mogu da kažem da je moje duboko osvjedočenje da život gospođe White daleko nadilazi život bilo koga koga sam ikada poznao ili sa kim sam došao u kontakt. Ona je bila postojano prijatna, vesela i hrabra. Nikada nije bila nehatna, lakomisljena ili na bilo koji način niska u razgovoru ili načinu života. Ona je bila personifikacija ozbiljne usrdnosti u pogledu stvari vezanih za carstvo. Ni jednom je nisam čuo da se hvališe milostivim darom koji joj je Bog poklonio, ili sa čudesnim rezultatima njenih napora. Ona se radovala plodovima, ali je svu slavu davala Onome koji je radio kroz nju.» (The Truth about White Lie., 14).

⁴ “Ja nemam neke posebne mudrosti sama po sebi; ja sam samo oruđe u Gospodnjim rukama da izvršim djelo koje mi je On odredio. Savjeti koje sam davala perom i riječju su izražaj svjetlosti koju mi je Bog dao.” (Ellen G. White, Iz riznice Svjedočanstava II. [Beograd: Preporod, 1975] 246).

⁵ Evo kako unuka Ellen G. White opisuje svoju baku: “Tako je baka stajala na stanovištu da mladi uvijek treba da budu zaposleni, ipak nas nije nikada primoravala ili ukoravala. Ona je bila uvijek radosna... Neke od naših subota poslije podne provodili smo šetajući pokraj ogromnih drveta na susjednom brežuljku... Na povratku iz šetnji svraćali bismo k baki koja bi nam pričala o novoj zemlji tako realno i živo da smo osjećali da dobro znamo kako će zapravo biti na nebu.“ (Golubić., 172.173).

⁶ Jedan od njih je D. M. Kenrajt (Canright): “Ja sam je dobro poznao. Neko vrijeme, kao mladić, živio sam u njenoj kući, i osamnaest godina bio sam prijateljski povezan s porodicom White. Želim reći da nikada nisam sreo tako pobožnu i ljubaznu ženu, a u isto vrijeme tako nesebičnu i praktičnu kao što je bila gospođa White. Ona je zaista bila duhovna žena, žena molitve i duboke vjere u Isusa... Uvijek je uzvisivala Isusa, i naučavala pravo posvećenje, kao malo koja druga osoba. Poznao sam veliki broj ljudi i žena koji su se hvalili svojim umišljenim božanskim pozivom i darovima. Ustanovio sam da su takvi uvijek manje-više arogantni i oholi, častoljubivi i često samovoljni i nemilosrdni u svom osuđivanju drugih. Ustanovio sam da je Elen G. Vajt sasvim suprotna ovima. Ona je bila uvijek suzdržljiva i skromna, nije imala želju da svraća pažnju na sebe kao na nešto veliko ili na svoju nadmoć. Ona je bila pobožna žena. Uvijek je živjela u Hristovoj blizini i

da vjeruju, oni koji nisu gajili duboku zajednicu sa svojim Spasiteljem počeli su da je gaje, naučivši ne samo da vjeruju u Isusa Hrista, već da Ga i vole cjelim svojim bićem. Mnogi koji su odbacivali Božji zakon su ga prihvatili i praktično sproveli u svom životu. Ljudi koji su bili ovisnici o alkoholu, cigaretama i ostalim narkoticima postali su slobodni i sretni ljudi. Mnoga djeca su dobila kvalitetno vaspitanje i bila zaštićena od uticaja mnogih poroka koji danas postoje, zahvaljujući njenim mudrim savjetima na polju vaspitanja.

Dakle, uticaj života i rada Elen G. Vajt bio je nesumnjivo veoma pozitivan. U svjetlosti ovih činjenica, svakako je bitno još jednom razmotriti već spomenute Hristove riječi:

Po rodovima njihovijem poznaćete ih. Eda li se bere s trnja grožđe, ili s čička smokve? Tako svako drvo dobro dobre rodove rađa, a zlo drvo rodove zle rađa. Ne može drvo dobro rodova zlijeh rađati, ni drvo zlo rodova dobrih rađati. I tako dakle po rodovima njihovijem poznaćete ih.¹

Fizički zakoni, koje je Bog stvorio, sprečavaju da na trnju raste grožđe.

Takođe i duhovni zakoni, koje je isto tako Bog načinio, sprečavaju da dobri plodovi nastaju u životu lošeg čovjeka ili nekog lažnog proroka.² Kao što je to već zaključeno, ako se pažljivo analizira uticaj života i rada Elen G. Vajt na druge, dolazi se do zaključka da je ona i ličnim djelovanjem, a i svojim spisima izvršila enormno veliki uticaj na živote miliona ljudi.³

propovjedala živu vjeru. Svako ko slijedi njenu nauku biće sigurno spašen u Božjem carstvu” (Golubić., 174.175).

¹ Matej 7:16-18.20.

² «Kako to da su hiljade bile dovedene ka Spasitelju kroz čitanje *Čežnje Vijekova, Puta Hristu i Velike Borbe?* Kako to da knjiga *Služba Iscjeljenja*, koja je objavljena 1905, nikada nije morala da se revidira, dok druge medicinske knjige opstanu jednu ili dve decenije?» (*The Truth about White Lie.*, 14).

³ “Ako izuzmemo biblijske pisce i bivšeg ruskog komunističkog vođu, Vladimira I. Lenjina, moguće je da je Ellen G. White najprevedeniji pisac svih vremena. Broj raznih jezika na koja su njena djela prevedena prevazilazi broj jezika na koji su prevedena djela ruskog noveliste Lava Tolstoja, njemačkog socijalističkog filozofa Karla Marksa, engleskog pisca drama, Vilijama Šekspira, englesku spisateljicu Agatu Kristi, njemačke pisce bajki, Jakoba i Vilhelma Grim, engleskog pisca Iana Fleminga (autor Džems Bond trilera), ili američkog novelistu Ernesta Hemingveja.” (Samuel Koranteng-Pipim, «Understanding the Spirit of Prophecy: Some Key Questions and Principles» *Adventist Affirm*, Fall 2000, 21).

Ispunjena Proročanstva

Pravi prorok će uvijek govoriti proročanstva koja će se kasnije zaista i obistinuti.¹ Sa druge strane, ako neki prorok izriče proročanstva koja se ne obistinjuju, onda to nije pravi prorok.²

Ali, bilo bi korisno napomenuti da osnovna funkcija jednog proroka nije da proriče budućnost, već da povede narod natrag ka Bogu.³ Činjenice pokazuju da, iako proročanstva Elen G. Vajt u vezi budućnosti nisu veoma brojna, ona postoje i ona koja je trebalo da se već ispune, ispunila su se.⁴ Iako se neka bave globalnim trendovima, druga su specifična i odnose se na konkretne događaje.⁵ Veoma je zanimljivo, da, dok su najveći svjetski lideri, globalno najavljivali doba mira i “zoru svjetskog mira,”⁶ ona je najavljivala velike svjetske sukobe koji će izbiti, koji su se

¹ “Prorok koji proriče mir, kad se zbude riječ toga proroka, onda se poznaje taj prorok da ga je zaista poslao Gospod” (Jeremija 28:9).

² “Što bi prorok rekao u ime Gospodnje, pa se ne zbude i ne navrši se, to je riječ koju nije rekao Gospod; nego je iz oholosti rekao onaj prorok, ne boj ga se” (5 Mojsijeva 18:22).

³ “Zapravo, samo mali dio riječi biblijskih proroka bavi se predviđanjem budućnosti. Samo dvije od 66 knjiga Biblije se mogu okarakterisati kao one koje se isključivo bave budućnošću. Prema tome, velika većina biblijskih pisaca se mora procjenjivati po načinu savjeta koji su davali za trenutne situacije, po planovima koje su predstavljali za snaženje i uvećavanje carstva Božjega, a ne po proročanstvima i njihovim ispunjenjima.” (Francis Nichol, Why I Believe in Mrs. E. G. White. [Washington: Review and Herald, 1964] 93).

⁴ U časopisu “Adventist Affirm” se nalazi vrlo zanimljiv članak pod naslovom “Gledajući naprijed kroz proročke oči,” a koji govori o onome što je Ellen White prorekla (vidi Hedwig Jemison, «Looking Ahead Through the Prophets's Eyes,» Adventist Affirm, Fall 2000 39-49). Isto tako i u knjizi “Why I Believe in Mrs. E. G. White” (Zašto Vjerujem u gospođu E. G. White), se nalazi poglavlje “Gospođa White gleda u budućnost,” u kojem postoje primjeri ispunjenih proročanstava E. G. White (vidi Nichol, 92-100). Postoje proročanstva koja su vezana za razvoj spiritizma, djelovanje karizmatičkog pokreta, rok muziku, tzv. hrišćansku rok muziku, ekstremni moralni pad velikih gradova, povezivanje crkve i države, razvoj ekumenskog pokreta, spajanje protestantske Amerike sa papstvom i političku i vojnu nadmoć Amerike. Ovo su samo neka od onih proročanstava koja se u njenim spisima mogu pronaći (Ibid).

⁵ “Kada su svi adventistički vjernici oko nje, razočarani 22 oktobra 1844., očekivali da će se Hristos pojaviti za tačno godinu dana, ona je izjavila da će se oni opet razočarati, da Hristos neće doći. Zašto je ona ovo rekla? Kako je to znala? Ostavljamo njenim kritičarima da odgovore na ovo.

Kao rezultat vizije u 1848, ona je izjavila da njen muž treba da objavi časopis i da će izdavačko djelo koje je tako skromno počelo biti kao 'bujice svjetlosti' koje će 'obići oko svijeta.' Ovo proročanstvo ona je izrekla mirno, bez predomišljanja, da svi ljudi kasnije mogu o tome da razmišljaju. Činjenica je da ništa nije tako značajno raslo kao izdavačko djelo koje je tako slabo počelo” (Nichol, 94). Zaista, kako je Ellen White mogla da sa sigurnošću kaže da će ovo izdavačko djelo, koje je u to vrijeme tek trebalo da počne, da obasja cijeli svijet. Kako je mogla da zna da će se knjige štampati na skoro svim jezicima svijeta?

⁶ vidi Nichol, 97.

onda zaista i obistinili (neka proročanstva su izrečena direktno pred 1. svjetski rat).¹ Proročanstva su naravno pokazatelj da ovo nije djelo samo jednog čovjeka, već da je tu djelovala jedna natprirodna sila.²

Natprirodne Manifestacije Božanske Sile

Sve događaje iz života Elen G. Vajt nikako nije moguće svrstati u obične događaje koji se mogu objasniti na osnovu fizičkih zakona koji su nam poznati. U stvari, postoje pojave koje su bile očigledna manifestacija jedne natprirodne sile.

Posebne Lične Poruke

Često se dešavalo da je Elen Vajt ljudima upućivala poruke u kojima je pokazivala da su joj poznati „tajni“ događaji, pa čak i same misli osoba kojima je upućivala poruke.³ Nekada je bilo potrebno da detaljno opiše prizore koji su joj bili pokazani, da bi na taj način ukazala da to nije njena poruka, već poruka Gospodnja.⁴

¹ Vidi Ibid., 96-98.

² Dr. Elias Auerbach sasvim ispravno zaključuje kada kaže: "Ako je prorok u stanju da unapred sagleda budućnost, onda je to jedna zapanjujuća činjenica, koja izlazi iz okvira svega poznatog, tako da su u odnosu na nju svi pokušaji da se proroštvo sa strane njegovog ljudsko - duševnog ispoljavanja približe razumu besmisleni" (Elias Auerbach, Die Prophetie [Berlin: Juedischer Verlag, 1920], 55).

³ "U knjizi "Zašto vjerujem u gospođu E. G. White," postoji poglavlje "Čitanje misli ljudskog srca" koje opisuje slučajeve u kojima je Ellen White pokazala da jasno poznaje najsitnije detalje života ljudi za koje joj je Bog dao poruku. Ovo poznavanje je uključivalo misli, osobine karaktera i namjere određene osobe. (vidi Nichol, 66-72). Jedna od osoba koja je dobila ovakvo jedno lično svjedočanstvo dala je sljedeću izjavu: "Kada sam potražio Gospoda posteći i moleći se, uskoro sam stvari vidio u njihovom pravom svjetlu. Svjedočanstvo je bilo fotografija mog unutrašnjeg života i mogao sam da vidim da je to tako." (Nichol, 72).

⁴ „Drugo zanimljivo iskustvo se desilo za vrijeme ranih jutarnjih sati 11. juna 1887. Ellen White (koja je upravo stigla u Moss, Norveška, iz Kopenhagena, Danska) ustala je da bi napisala pismo upravniku jednog adventističkog sanatorijuma u Kaliforniji, udaljenom oko 8000 milja. Ona mu je rekla:

U noćnoj utvari sam vidjela tebe u drušvu nadzornice institucije. U skladu sa pažnjama koje ste ukazivali jedno drugom, vi biste mogli biti muž i žena. Sestra --- više nikada neće biti ono što je bila. Vas oboje ste krivi pred Bogom.

Ellen White nije ovo dvoje vjenčanih zaposlenih optužila za preljubu, iako je to pordrazumjevala. Ovo je bilo tako kao da Bog ovom paru, koji je bio kriv, daje priliku da priznaju grijeh i da se pokaju. Ali, upravnik je porekao bilo koju vrstu svoje greške. On je uzvratio sa optužbom da Ellen White minira njegov uticaj u instituciji. Onda, pošto joj nije ostao neki drugi izbor, Ellen White je neko vrijeme kasnije pisala dalje:

Dok sam ovdje u Evropi, stvari koje su se desile u --- su bile otvorene predamnom. Glas je rekao, 'slijedi me i ja ću ti pokazati grijehove koje čine oni koji stoje na odgovornim položajima.' Išla sam kroz sobe i vidjela da si ti, stražar na zidovima Siona, bio vrlo intiman sa ženom drugog čovjeka, izdajući sveto povjerenje, razapinjući tvog Gospoda iznova...

Ponekada je Elen G. Vajt unaprijed citirala riječi koje je neka osoba, koju ona do tada čak nije ni poznavala, kasnije doslovno ponovila.¹ Cilj ovih poruka je uvijek bio da ljude privede bliže Bogu i pomogne im da ostave grijeha koji su ih od Njega odvajali.

Vizije

Kao i proroci iz Biblije, Elen Vajt je imala veliki broj vizija, preciznije, oko 2000 vizija i proročkih snova.² U njoj su joj bili prikazani brojni događaji koje je Gospod želio da joj otkrije. One su bile praćene istim fizičkim fenomenima koji su postojali i kod biblijskih proroka, a sve je to često bilo pred očima mnogih očevidaca.³

Ona je sjedila na tvom krilu; ti si je ljubio, a ona je ljubila tebe. Druge ljubavne scene, senzualni pogledi i ponašanje su mi bili prikazani, što je učinilo da je moja duša zadrhtala od užasa. Tvoja ruka je bila oko njenog struka, a izražena ljubav je imala čaroban uticaj. Onda se zavjesa podigla i vidjela sam tebe u krevetu sa ---. Moj vodič je rekao, 'Bezakonje, preljuba...'

Nikada nisi bio sam. Ista ruka koja je napisala slova na zidu Valtazarove palate je u nebeskim knjigama zabilježila djela i riječi koji su učinili da te se Hristos postidi.

Čak ni onda, prorok Gospodnji nije ovaj par i njihov slučaj javno izložio. Kao rezultat ovog drugog pisma, održan je privatni sastanak na kojem 'su stariješina R., i sestra H izrekli ponizno priznanje.'

(Roger Coon, *A Gift of Light*. [Washington: Review and Herald, 1983] 34-35). Još nekoliko impresivnih iskustava je opisano u ovom poglavlju "Problem sa prorocima" (Ibid., 32-42).

¹ Jedan ovakav primjer je vezan za osnivanje adventističke škole u Australiji. Elen Vajt je vidjela zemljište, koje nije izgledalo tako plodno, a na kojem je bila povučena jedna čudna brazda, koja uopšte nije ličila na obične brazde. Tada je vidjela i dva brata koja su rekla: "Ovo nije dobra zemlja, tlo nije pogodno". Dok su oni govorili, sestri White je rečeno da to nije tačno i objašnjena joj je vrijednost različitih slojeva tog tla i njihova korisnost. Ovaj svoj san, ona je ispričala sestri i bratu Starr, prije nego što je uopšte i vidjela ovo imanje. Kada je sa njima došla na to imanje, tamo se zaista nalazila ona brazda, za koju niko nije znao ko ju je povukao, a takođe su kasnije pristigla i ona dva brata koja je ona ranije vidjela u viziji. Uskoro, oni su pogledali u brazdu i rekli: "Ovo nije dobra zemlja, tlo nije pogodno". Nakon toga im je sestra White ispričala svoj san. Na kraju je odlučeno da će to zemljište biti kupljeno, a vremenom se pokazalo da je ono zaista vrlo plodno (vidi Denton Rebok, *Believe His Prophets*. [Washington: Review and Herald, 1956] 117-122).

² "Od 1844. kada je imala 17 godina, do 1915. kada je umrla, ona je imala više od 2000 viđenja." (Bakioki i dr., 285).

³ "1874 godine, ili skoro tačno trideset godina nakon prve vizije Ellen White, George I. Butler, prominentni vođa u Crkvi adventista sedmog dana, i svjedok mnogih vizija, napisao je dugačak članak za jedan crkveni časopis u kojem je opisao nju u viziji. On je istovremeno ukazivao i na paralele sa iskustvima biblijskih pisaca. Citiraćemo neke djelove:

'Sve što tražimo jeste da ljudi budu razumni. Spremni smo da sa stotinama živih istinitih svjedoka podupremo ono što tvrdimo, što se tiče činjenica u vezi same manifestacije, jer ovo nije stvar koja se dešavala u nekom uglu. Skoro trideset prošlih godina, vizije su davane sa većom ili manjom učestalošću, a mnogi su im bili svjedoci, mnogo puta i oni koji u njih nisu vjerovali, kao i oni koji u njih jesu vjerovali. Obično, ali ne i uvijek, one se pojavljuju usred nekog usrdnog sastanka sa religijskim sadržajem, dok je Sveti Duh posebno prisutan, što oni koji su prisutni mogu da potvrde. Vrijeme koje je gospođa White provodila u ovakvom stanju varira od 15 do 180 minuta. Za ovo vrijeme srce i puls nastavljaju da udaraju, njene oči su uvijek široko otvorene, i čini se da zuri u neki daleki objekat, ali nikada nisu fiksirane na neku osobu ili stvar u prostoriji. Obično su usmjerene nagore. One pokazuju ugodan izraz. Ne postoji neki jeziv izgled ili neka sličnost sa nesvesticom.

Ove vizije se po mnogim detaljima mogu usporediti sa vizijom proroka Danila.¹ Ali, ono što ove vizije čini posebno dragocjenim jeste njihov sadržaj, koji se pokazao kao veliki blagoslov za sve one koji su ih čitali ili slušali.

Naučni doprinos

Ako se spisi Elen Vajt usporede sa naučnim istraživanjima i otkrićima, dolazi se do zapanjujućeg podatka da je ono što je ona napisala na mnogim područjima bilo daleko ispred naučnih saznanja njenog vremena.² Ovo važi ne samo za jedno, već za više različitih područja nauke (medicina³, psihologija, pedagogija⁴,

Najsnažnije svjetlo može da se iznenada prinese u blizinu njenih očiju, ili se napraviti lažni pokušaj, kao da se hoće ubaciti nešto u njeno oko, ali nikada nema ni najmanjeg miga ili promjene izraza lica...

Dok je u viziji, njeno disanje potpuno prestaje. Nijedan udisaj ili izdisaj ne pređe preko njenih nozdrva ili usana dok se nalazi u ovom stanju. Ovo su potvrdili mnogi očevici, među kojima su i mnogi ljekari po struci, a koji nisu vjerovali u vizije i koje je ponekad skup na kome su bili odredio za tu svrhu. Mnogo puta je ovo bilo potvrđeno laganim držanjem njenih nozdrva i usta sa rukom i kroz postavljanje staklenog okulara ispred njih, tako blizu da bi se otkrilo svako pojavljivanje vlage kroz dah. U ovom stanju, ona često govori riječi ili kratke rečenice, ali ni najmanji dašak ne iziđe iz nje. Kada prelazi u ovo stanje, nema nikakvog traga nesvestice, njeno lice ostaje u svojoj prirodnoj boji, a krv cirkuliše kao i obično» (Nichol, 86.87).

¹ vidi Danilo 10:5-19.

² «Jedva da možemo da dovoljno razumijemo kakva su bila vremena prije 100 godina kada je Ellen White pisala na području zdravlja, nauke i ishrane. Kada je 1864. godine pisala o malignosti u vezi sa duvanom, mali broj zdravstvenih reformatora se slogao sa njom, a neki doktori su prepisivali pušenje cigara prilikom oboljenja pluća. Kako je znala koju poziciju da zauzme? Kada je govorila o dubokim posljedicama prenatalnog uticaja, što se usko podudara sa današnjim izjavama nauke, nauka je znala malo, ako je uopšte nešto znala, o tome predmetu. Dok je isticala vježbu na svježem vazduhu za invalide, mnogi doktori su propisivali zatvorene sobe i produženi boravak u krevetu. Njeni savjeti u vezi sa zagađenjem vazduha, upotrebom soli, alkohola, o odnosu između uma i tijela, i o drugim temama, su dokazani kroz moderna istraživanja. Sve te izjave su neki kritičari smatrali greškama kada ih je ona napisala.» (The Truth about White Lie., 8).

³ Postoji knjiga „Medical Science and the Sprit of Prophecy“ („Medicinska nauka i Duh Proroštva“) koja se čitava bavi uspoređivanjem otkrića savremene medicinske nauke i onoga što je Elen Vajt napisala još prije otprilike 100 godina o toj istoj temi, pokazujući da su njene spoznaje o ovom predmetu bile daleko ispred njenog vremena (vidi Medical Science and the Spirit of Prophecy. Review and Herald, 1971).

⁴ «Diplomirani student koji je radio magistraturu na Pedagoškoj akademiji Univerziteta Kolumbija otkrio je 1959. godine knjigu Elen Vajt *Vaspitanje* u ličnoj biblioteci dr Florens Stretemejer /Stratemejer/. Dr Stretemejer, vodeći vaspitač i profesor za predmet obrazovanja pozvana je da se obrati skupu adventističkih učitelja u Vašingtonu D.C. Tom prilikom ona je, između ostalog, kazala:

Nedavno mi je skrenuta pažnja na knjigu *Vaspitanje* od Elen Vajt. Pisano na prelasku iz devetnaestog u dvadeseti vek, to delo je više od pedeset godina ispred svog vremena. I bila sam iznenadjena kad sam saznala da ga je napisala žena sa samo tri razreda škole.

Iznenadila me je širina i dubina njene filozofije. Njen koncept o uravnoteženom vaspitanju, harmoničnom razvoju i o razmišljanju i delovanju na osnovu principa spada u napredne koncepte vaspitanja.

Cilj uspostavljanja lika Božjeg u čoveku, pouke o roditeljskoj odgovornosti i naglašavanje samokontrole kod deteta predstavljaju ideale koji su svetu tako preko potrebni.

nutricionizam¹ itd.). Neki koji su visoko cijenili život i rad Elen Vajt su poticali iz sasvim drugih kulturoloških, religijskih i socijalnih pozadina.² Pri tome ne bi trebalo iz vida ispustiti činjenicu da je Elen Vajt imala samo tri razreda osnovne škole. Zapanjujuće je i koliki je obim njenih literarnih ostvarenja, kojim ona sasvim sigurno ulazi u najuži krug najplodonosnijih pisaca u ljudskoj istoriji.

Na kraju svoje sedamdesetgodišnje službe, njeno književno ostvarenje je ukupno iznosilo oko 100 000 strana, što odgovara 25 miliona riječi. Ovdje postoji vrlo širok opseg predmeta – duhovnost, teologija, vaspitanje, zdravlje, porodica itd. Mnogo ovih materijala se čuvaju kao pisma, izvještaji iz dnevnika, intervjui, propovjedi, rukopisi, članci, časopisi i štampane knjige.³

Ali, suštinsko pitanje nije samo u obimu. Mnogo je važniji kvalitet literarnog djela. Oni koji su se precizno bavili kvalitetom onog što je Elen Vajt napisala, došli su do sljedećeg fascinantnog zaključka:

Bazirano na čistom opsegu i kvalitetu njenih spisa, Elen G. Vajt je mogla objaviti 250 doktorskih disertacija, od kojih bi svaka imala 400 strana”⁴

Gospođa Vajt možda ne koristi savremene izraze. U stvari, ona nije upotrebljavala reč *curriculum* (nastavni plan) u svojim spisima, ali knjiga *Vaspitanje* u pojedinim delovima raspravlja o bitnim principima nastavnog plana. Ona se brinula o svestranom vaspitanju učenika - harmoničnom razvoju mentalnih, fizičkih i duhovnih snaga.

Danas mnogi naglašavaju razvoj intelekta. No, osećanja i emocionalni razvoj podjednako su važni. U našem društvu punom nedoslednosti, sposobnost promišljenog delovanja i na osnovu principa od presudne je važnosti. Upravo je taj harmonični razvoj danas toliko potreban, a ipak umnogome zanemarivan.

Nisam iznenađena što članovi Crkve adventista sedmog dana tako visoko cene spise gospođe Vajt, i daju im centralno mesto pri izradi obrazovnih programa u svojim školama.

Dr Stratemejer je sigurno dobro znala kako se na vaspitanje gledalo 1903. godine kada je objavljena knjiga *Vaspitanje*, a i kako je to izgledalo ranije. Da je gospođa Vajt samo izmešala različita shvatanja koja su bila nekada u modi, profesor sa Univerziteta Kolumbija teško bi se usudio da gledišta Elen Vajt nazove ‘naprednim’!’ (Coon., 54-56).

¹ Ili, izražavajući to riječima Dr. Clive McCay, profesora sa Cornell univerziteta i zapaženog nutricioniste: „Da zaokružimo diskusiju: svaki moderni specijalista za nutricionizam čiji život je posvećen ljudskoj sreći, mora da bude impresioniran... spisima i vodstvom Elen Vajt.” (William Fagal, «Ellen G. White: Prophet or Plagiarist?», *Adventist Affirm*, Spring 2001, 21).

² «Cunekiči Mizuno sa japanskog Univerziteta Tanagava (bivši upravnik tokijskog Muzeja nauke i direktor za društveno obrazovanje pri japanskom Ministarstvu obrazovanja) preporučio je knjigu *Vaspitanje* roditeljima, učiteljima i đacima. Nazvao ju je najkorisnijim štivom za shvatanje “novog načina vaspitanja”.

Vaspitanje, iz nadahnutog pera Elen Vajt, je već nekih pedeset godina dobro poznata knjiga koja pruža veliku pomoć i radost učenicima, učiteljima i roditeljima širom sveta.

Dok sam studirao na Univerzitetu Illinois, bio sam u prednosti što sam tu knjigu mogao da čitam u originalu. Tada sam bio duboko dirnut tom knjigom /profesor Mizuno nije hrišćanin i ne ispoveda nikakvu posebnu religiju/, i oduvek sam želeo da je preporučim vaspitačima u Japanu. Iskreno se radujem što čujem da je knjiga konačno prevedena na japanski jezik.» (Coon., 56).

³ Koranteng-Pipim., 21.

⁴ Ibid.

Svjedočanstva Drugih

Bilo je mnogo onih koji su za vrijeme dugog života Elen Vajt imali priliku da je upoznaju. Što se više istražuju svjedočanstva tih ljudi, sve jasnije postaje da je njen život zaista u svakom segmentu ukazivao na to da je bila ono za šta su je drugi i smatrali - prorok.¹ Dovoljno je razmotriti i samo neka od ovih brojnih svjedočanstava da se vidi kako je djelovala na one koji su je poznavali, a i na one koji su čitali njene spise.²

¹ «Sa vrlo malobrojnim izuzecima, oni koji su dobro poznavali Ellen White su čvrsto vjerovali u njenu inspirisanost.» (*The Truth about White Lie.*, 6).

² «Godine 1965. nemački sociolog, dr Irmgard Simon, objavila je svoju doktorsku disertaciju u Minsteru, Vestfalija, koja se odnosila na adventiste sedmog dana i Elen Vajt. Evo nekoliko njenih misli:

,Što se tiče pitanja kako je bilo moguće da jedna žena koja nikada nije dobila stvarno obrazovanje, a bila je i slabog zdravlja, obavi tako važan i dalekosežan posao uprkos svom hendikepu - postoje mnogi odgovori.

Najvažniji razlog trebalo je tražiti u njenoj snažnoj veri, u njenom temeljitom religioznom obrazovanju, u njenim vizionarskim sposobnostima, što ju je činilo apsolutno sigurnom da je posebno pozvana od Boga. Osećanje da ju je Bog posebno izabrao davalo joj je snagu, istrajnost i strpljenje.

Bila je ispunjena uzvišenim moralnim idejama koje je ispoljavala u ličnom životu i koje je očekivala i od svojih bližnjih. Pored toga, poznavala je ljude kao malo ko... Posmatrala ih je na savremeni način kao celovita bića, koja imaju telo, um i duh. Nije se bojala ljudi; hrabra i dosledna, borila se unutar pokreta na savladavanju mnogih problema. Rešavala je probleme čijem se razrešenju crkve nisu mogle nadati još mnogo decenija.

Uprkos svojoj snažnoj, gotovo ekstatičnoj vezi s Bogom, ona je retko gubila osećaj stvarnosti. Naprotiv, bavila se mnogima praktičnim životnim pitanjima. Elen G. Vajt imala je samo jedan cilj u životu, da bude od koristi veroispovesti kojoj je služila i doprinese njenom širenju, kako bi se članovi njene crkve mogli dobro pripremiti i bogougodnim životom ući u broj 'crkve ostatka'.

Svoje poznavanje različitih predmeta naglašavala je u praksi, ali ne preterano revnosno (jer je ukoravala svaku vrstu fanatizma), već na takav način da se uklopi u postojeće prilike. E. G. Vajt bila je mudra i autoritativna žena i imala je široku dušu... Prezirala je "svet" i neumorno radila na prekidanju veza sa njim i na zadobijanju ljudi za Hrista.

Lako je shvatiti da će osoba uključena u takav posao i kao njegova središnja figura, biti izložena oštroj kritici, pogotovo zato što je žena.

Dr Simon se bavila pitanjem da li je gospođa Vajt bila među najpoznatijim ličnostima u hrišćanskoj crkvi tokom vekova. Dr Simon nije bila u stanju da pronađe odgovarajuće naučno objašnjenje za vizije Elen Vajt i njena neobična iskustva. Ona je smatrala da bi Elen Vajt, da je bila rimokatolkinja a ne adventista sedmog dana, s vremenom bila proglašena za sveticu!

Bez sumnje, stoji činjenica da joj je mistično viđenje Boga, koje je snažno zračilo na njenu braću po veri, omogućilo da bude njihov vođa, mada nije zauzimala nikakav zvaničan položaj u crkvi. Ona je funkcionisala kao vesnik između Boga i crkve... Time se objašnjava važan položaj koji je E.G.Vajt zauzela među adventistima. Uprkos svom visokom položaju, E.G.Vajt nikad nije podlegla iskušenju kao što je to bio slučaj sa osnivačima drugih pokreta, kada su tvrdili da su se izdigli iznad slabosti ljudskog tela, već je bila poput slugе i nije za sebe tražila čast koja pripada Bogu.

Adventisti sedmog dana još uvek žive u duhu reči E. G. Vajt i samo dok se budu držali tog nasleđa, adventisti imaju budućnost." (Coon., 57-59).

Lično Svjedočanstvo Elen Vajt

Elen Vajt je bila duboko osvjedočena da je pozvana od Boga da obavi svoju posebnu zadaću koju joj je On dao. Ona nije sumnjala u svoj proročki dar, niti u nadahnutost svojih spisa. Ona to izražava sljedećim riječima:

Gospod mi je rano u mom javnom radu zapovjedio: „Piši, piši stvari koje su ti otkrivene“ U vrijeme kada je ova poruka došla do mene, nisam mogla da stabilno držim svoju ruku. Moje fizičko stanje je pisanje za mene učinilo nemogućim. Ali, ponovo je došla riječ, „piši stvari koje su ti otkrivene.“ Poslušala sam i kao rezultat nije prošlo dugo dok nisam mogla da pišem stranicu za stranicom, prilično lako. Ko mi je rekao da pišem? Ko je učvrstio moju ruku i učinio mi mogućim da koristim olovku? To je bio Gospod.¹

Razlog zašto je Elen Vajt bila ovako slaba jeste njeno loše zdravstveno stanje nakon teške povrede u djetinjstvu. Imajući ovo u vidu, nije li pravo čudo da je ova slaba žena napisala 25 000 000 riječi u toku svog života, riječi koje su imale svoj duboki smisao i koje su mnoge ljude povele ka jednom plemenitijem i boljem životu?

Na sličan način ona objašnjava poznavanje prošlih i budućih događaja, koje ne bi mogla poznavati, da joj to na neki način nije bilo objavljeno. Evo kako to ona izražava: “Ponekada sam odnesena daleko u budućnost i biva mi pokazano šta će se desiti. A nekada mi se pokažu stvari koje su se desile u prošlosti.”²

Ova lična svjedočanstva Elen Vajt su nedvosmislena. Prema tome, ona je ili jedna krajnje neiskrena osoba i vrlo veliki prevarant, ili je zaista sluškinja

Gospodnja. To i ona sama kaže:

Ili Bog uči svoju Crkvu ukoravajući njezine greške i jačajući njezinu vjeru, ili to ne čini on! Ovaj rad je ili od Boga, ili nije od njega. Bog ništa ne radi u savezu sa sotonom. Moj rad... nosi ili pečat Božji, ili pečat neprijatelja. Ovdje nema srednjeg puta. „Svjedočanstva“ su ili od Duha Božjega, ili od đavola. Kad se Gospod otkrio Duhom proroštva, preda mnom su prošle prošlost, sadašnjost i budućnost. Pokazana su mi lica koja nikada nisam vidjela, a koja sam prepoznala mnogo godina kasnije kad sam ih ugledala. Budila sam se iz sna sa živim dojmovima o onome što mi je upravo bilo pokazano i pisala sam u pola noći pisma koja su putovala preko kontinenta, i, stižući u vrijeme krize,

¹ The Review and Herald, jun 14. 1906, 8., citirano u Denton., 203.

² Spiritual Gifts 2:292., citirano u Jemison., 40.

sačuvala Božje djelo od velike nesreće. To je bio moj posao u toku mnogih godina. Jedna sila me je nagonila da opominjem i korim zla, o kojima nisam ni pomišljala. Da li je ovaj rad, za posljednjih trideset i šest godina,¹ odozgo ili odozdo?... Oni koji stvarno žele znati istinu naći će dovoljno dokaza da vjeruju.²

Dovoljno činjenica da bi se donio pravilan sud je pred svakim onim ko je spreman da objektivno sagleda njen cjelokupni život i rad. U skladu sa tim, svečana je obaveza svakog vjernika da ispita sve dokaze koji mu stoje na raspolaganju i procjeni ovo pitanje za sebe. Na osnovu svega što je iznijeto u ovom poglavlju, trebalo bi da svaki objektivni istraživač ima dovoljno materijala da zaključi da je Elen Vajt u svom radu zaista imala božansko vodstvo i pomoć.

¹ Pisano 1862.

² White, Iz Riznice Svjedočanstava, 233.234.

GLAVA III

PROBLEM PLAGIJATA

Jedna od najčešćih primjedbi koje se odnose na inspiraciju i pouzdanost proročkog dara Elen G. Vajt jeste primjedba o njenoj tzv. „literarnoj ovisnosti,“ tj. o njenom čestom „posuđivanju,“ što bi se, po procjeni određenih kritičara moglo okarakterisati kao plagijat. U stvari, jedan od glavnih razloga što je Volter Rea (Walter Rea), jedan od najpoznatijih kritičara Elen Vajt odlučio da napiše svoju knjigu „Vajt Laj“ („White Lie“, u prevodu bijela laž, što je istovremeno i igra riječi sa prezimenom Vajt [White]) jeste činjenica da je on naišao na djelove drugih knjiga u spisima Elen Vajt, bez da su oni bili citirani.¹ On je posebno bio razočaran, jer po njegovom razumjevanju inspiracije, prorok treba da pokaže originalnost, a ne da prepisuje.¹ Sličan problem su imali i neki drugi autori, koji su pokušali da dokažu da Elen Vajt nije prorok pošto je citirala druge pisce, ne naznačujući to.²

Pitanje Inspiracije

Prije svega je neophodno istražiti šta biblijski inspiracija podrazumjeva i da li ona mora da znači i potpunu literarnu originalnost. Poznato je da su i biblijski pisci citirali jedni druge, ali i vanbiblijske izvore. Ali, posebno je u ovom kontekstu zanimljiv primjer apostola Luke.

¹ Rea, 3-8.

Šta više, u uvodu u svoje evanđelje, Luka nam kaže da je on sakupio činjenice od onih koji “isprva sami vidješe” i koji “nam predaše” (Luka 1:1-4). U njegovom slučaju, inspiracija mu je pomogla da izabere od drugih i da tačno zabilježi informacije o Isusu koje je Bog želio da pruži.

U svjetlosti ovih primjera iz Pisma, koji pokazuju kako inspiracija funkcioniše, na osnovu čega možemo da insistiramo, kao što se čini da pastor – kritičar Elen G. Vajt čini, da ako materijal nije originalno od proroka, ako pokazuje bilo kakvu srodnost sa prethodnim spisima, da onda prorokova upotreba ovih spisa nije inspirisana? Na osnovu onoga što pronalazimo u Pismu, moramo da zaključimo da originalnost nije test za inspiraciju.³

Dakle, u slučaju Luke, koji nije bio jedan od dvanaest Hristovih učenika i koji nije bio očevidac svih događaja u Njegovom životu, inspiracija nije značila čak ni citiranje nekih drugih izvora, već raspitivanje⁴ o svemu onome što se desilo za vrijeme Hristovog života. Inspiracija mu je pomogla da on bude u stanju da od svih podataka koji su stajali pred njim izabere one najvažnije, odbaci one koji eventualno nisu bili tačni (a za očekivati je da je bilo i onih koji su širili neprecizne i netačne podatke u vezi Hristovog života) i sve to sastavi u vrlo snažno i inspirativno jevanđelje –po mnogim pitanjima najdetaljnije od sva četiri jevanđelja.

Pri tome, Luka nije jedini primjer ovakve inspiracije. I drugi biblijski pisci su koristili njima dostupne istorijske i druge izvore, kao što je to kasnije činila Elen Vajt.⁵

Činjenica je da postoji gledište da su proroci bili verbalno inspirisani, tj. da su sve njihove riječi samo doslovno prenošenje onoga što je Bog rekao. Ali, to nije

¹ Ibid.

² vidi www.bible.ca

³ Fagal., 17.18.

⁴ “...ispitavši sve od početka” (Luka 1:3).

⁵ «Tako je i V. Vajt izjavio da njegova majka ne samo da je obilno koristila druge autore koji su pisali o Hristovom životu, nego je naročito cenila književni jezik kojim su drugi autori prikazali čitaocu scene koje joj je Bog pokazao u viđenju i ona je u tome nalazila... zadovoljstvo, praktičnost i uštedu vremena, upotrebivši njihov izraz u celosti ili delimično, predstavljajući on događaje koje je upoznala kroz otkrivenje, i koje je htela da približi čitaocima u knjizi *Čežnja Vijekova* (3SM 460). Slične opaske mogu se dati i u vezi sa ostlim spisima Elen Vajt. Baš kao što su i biblijski proroci u svojim spisima upotrebljavali književne i istorijske dokumente, isto tako činila je i ona (vidi: 4 Mojsijeva 21, 14.15; 1 Dnevnika 29,29; Luka 1,1-4; Juda 14,15). Nadahnuće ne podrazumeva i originalnost. S druge strane, nadahnuće podrazumeva Božje vođstvo u proročkom prikupljanju i izboru materijala.» (Džordž Najt, Upoznajmo Elen Vajt. [Beograd: Preporod, 1999] 48).

biblijski pogled na inspiraciju,¹ a ni Elen Vajt nikada nije tvrdila da je ona verbalno inspirisana.²

Primjeri drugih pisaca iz vremena Elen Vajt

Važno je takođe zapaziti da su i drugi pisci u vrijeme Elen G. Vajt imali sličan stav prema citiranju drugih autora. Oni nisu želili da kroz brojno citiranje odvrćaju pažnju svojih čitalaca sa glavnog sadržaja teksta.³ To je bilo sasvim uobičajeno kod najpriznatijih i najrenomiranijih pisaca tog vremena, uključujući i one koji su pisali biblijske komentare – mnogi dijelovi jednog komentara su u stvari bili samo prepisani iz nekog drugog komentara.⁴ Elen Vajt to svoje “literarno

¹ Drugi hrišćani vjeruju da biblijski podaci pokazuju da Sveti Duh inspiriše osobu, a samo ponekad navodi riječi koje treba da upotrijebi. Sveti Duh prožima njegov um sa mislima ili porukama koje On želi da pisac prenese (2 Pet. 1:21). Ovaj pogled se ponekad opisuje kao inspiracija misli. Pod stalnim vodstvom Duha, prorok govori ili piše svojim sopstvenim riječima, prema svojoj sposobnosti, ono što mu je naloženo (1 Samuilova 3:11-18) ili pokazano. (Otkrivenje 1:10.11). Tako, on može biti potaknut da uzme od spisa drugih da bi sadržaj svoje poruke oblikovao efektivnije (Tit 1:12.13). Ponekada on može da ponovo napiše ili preoblikuje neku raniju poruku da bi je učinio jasnijom i silnijom (Jeremija 36:32) (The Truth about White Lie., 6).

² «W. C. White je rekao sljedeće: Majka nikada nije tvrdila da je imala verbalnu inspiraciju, a nisam primjetio ni da su moj otac ili neki od braće Bates, Andrews, Smith, ili Wagoner tvrdili ovako nešto. Ako je postojala verbalna inspiracija njenih manuskripata, zašto bi onda, sa njene strane, bio potreban posao dodavanja ili adaptacije? Činjenica je da majka često uzima jedan od njenih manuskripata i prolazi ga uz razmišljanje, dodajući ono što će misao razviti još dalje» (The Truth about White Lie., 6).

³ «John Wesley, osnivač metodizma (u kojem je Ellen G. White odrasla) iz 18. vijeka, opisao je svoju sopstvenu praksu u vezi sa dokumentovanjem izvora.

'Jedno vrijeme sam se kolebao,' pisao je Wesley, 'da li bi trebalo da svakom citatu koji upotrebim dodam i ime autora od koga je on uzet, posebno kada se uzme u obzir da sam od nekih prepisivao, a skraćivao njih mnogo više, skoro riječima autora. Ali, nakon daljnog razmatranja, zaključio sam da ne imenujem nikoga, da ništa ne bi odvrtilo umove čitalaca od srži i primanja onog što je rečeno samo prema svojoj unutrašnjoj vrijednosti.'

Čini se da je Ellen G. White imala sličan pogled na ovo kao i Wesley. Njen primarni interes je bio da ljudi razumiju njenu poruku. Ona nije osjećala potrebu da citira druge pisce 'kao izvor'. Ono što su oni napisali može da posluži jednostavno kao 'odgovarajuće i snažno predstavljanje predmeta'. Izražavajući to Wesleyjevim riječima, ona nije želila da išta “odvrati umove čitalaca od srži». (Fagal., 19.20).

⁴ “Dok sam radio na izdavanju SDA biblijskog komentara, imao sam priliku da usporedim trideset biblijskih komentara iz 19. vijeka, uspoređujući ih u vezi sa 1. poslanicom Korinćanima. Prva stvar koju sam zapazio jeste stepen u kojem su pisci iz 19. vijeka, od kojih su mnogi bili vrlo poznati i poštovani, kopirali značajne količine materijala jedan od drugog, bez da su to citirali. Zaključio sam da je literarna etika 19. vijeka dopuštala, ili barem nije ozbiljno postavljala pitanja oko obilnog literarnog posuđivanja bez citiranja. Ellen G. White je slobodno objavljivala posuđivanje od raznih istoričara u procesu pisanja “Velike Borbe,” nekada sa, a nekada bez citiranja.» (Ibid., 20).

posuđivanje” takođe nikada nije pokušavala da sakrije, jer je takav način pisanja smatrala ispravnim. Šta više, ona je preporučivala čitanje knjiga iz kojih je ona preuzimala određene dijelove.¹

Dakle, važno je da u procjeni “literarnog posuđivanja” Elen Vajt, uzmemo u obzir i historijski kontekst. Nije realno jednog građanina Rimskog carstva procjenjivati na osnovu zakona koji su postojali u Egiptu, u to isto vrijeme. Njegove postupke ćemo procjenjivati na osnovu poznatog Rimskog prava koje je vladalo u njegovoj zemlji i u njegovo vrijeme. Isto tako, ni Elen Vajt ne možemo procjenjivati po zakonima o plagijatu koji vladaju danas, već po principima i zakonima koji su vladali u njeno vrijeme.²

Zakoni u Vrijeme Elen Vajt

Da bi se utvrdilo da li je Elen Vajt u odnosu na zakone svoga vremena bila plagijator, jedna poznata advokatska firma, koja se upravo specijalizovala za pitanje kopirajta³ (copyright) je bila zamoljena da ispita slučaj Elen Vajt u odnosu na pitanje plagijata. Mišljenje stručnjaka na ovom području je nedvosmisleno jasno:

Elen G. Vajt nije kriva za kršenje kopirajta ili za plagijat. Ovo je mišljenje Vincenta Ramika, advokata koji se bavi sa patentima, zaštitnim znakovima i zakonom o kopirajtu u Washingtonu, DC... Ramik, rimokatolik, proveo je više od 300 sati istražujući oko 1000 srodnih slučajeva u Američkoj sudskoj historiji. On je svoje pravno mišljenje zaključio sa sljedećom nedvosmislenom izjavom: “Zasnovano na našem pregledu činjenica i ranijih pravnih slučajeva...

¹ Evo primjera gdje Elen Vajt poziva na čitanje upravo onih knjiga iz kojih je mnogo preuzimala i to bez citiranja: «*Zivot svetog Pavla* (The Life of St. Paul) od Konibera (Conybeare) i Hausona (Howson) smatram knjigom koja ima veliku zaslugu i koja je jedna od rijetkih koje su tako korisne u pružavanju historije Novog Zavjeta.’ Drugom prilikom je pisala: ‘Nabavite nešto što ćete čitati u ovim dugim zimskim večerima. Za one koji mogu da ju obezbijede, Dobinjeova (D'Aubigne) *Istorija Reformacije* (History of Reformation) će biti zanimljiva i korisna.» (*The Truth about White Lie.*, 3).

² „Nije korektno da jednog pisca iz 19. vijeka sudimo prema standardima koje mi imamo danas. Mi moramo da ih sudimo prema njihovim standardima i prihvaćenoj praksi iz njihovih dana.» (Fagal., 20).

³ “Copyright (kopirajt) pravo izdavanja; nakladno i autorsko pravo, 'sva prava pridržana' (Bratoljub Klajić. “Copyright,” *Rječnik Stranih Riječi*. [Zagreb: Nakladni zavod, 1987], 235.

Elen Vajt nije bila plagijator i njena djela nisu povredila kopirajt, niti su piratstvo.”

“Ako bi se ovi predmeti podvrgli sudskom procesu između 1850 i 1915, Elen G. Vajt sigurno ne bi bila osuđena zbog kršenja kopirajta”¹

U vrijeme Elen Vajt, od pisaca se očekivalo da ostanu u okvirima “fer upotrebe”. “Sve dok ona iz nekog prijašnjeg djela nije uzimala u velikom stepenu (a dokazi jasno potvrđuju da nije), ona ostaje u zakonskim okvirima “fer upotrebe.”²

Izvršena su i detaljna istraživanja glavnih djela Elen Vajt da bi se tačno utvrdio stepen u kojem se ona služila citiranjem tuđih djela. I ni u jednom slučaju, to nije bio visok stepen, pogotovu ne u odnosu na standarde koji su vladali u njenom vremenu.³ Prema tome, ispitivanjem sudskih slučajeva koji su bili vezani za ovo pitanje, eminentni stručnjak na ovom području je došao do nedvosmislenog zaključka da se Elen Vajt ne može okarakterisati kao plagijator. A ovo nije stav samo jednog stručnjaka na ovom području.⁴

¹ Was Ellen G. White a Plagiarist. (Review and Herald, 1981), 2.

² Ibid.

³ „Evo jedne tabele u kojoj su precizno prikazani procenti, koliko je Elen Vajt koristila tuđa djela:

Velika Borba (citirano) – 15,11%
 Velika Borba (ne citirano) – 5,05%
 Crtice iz Pavlovog života – 12,23%
 Put Hristu – 6,23%
 Djela Apostola – 3,05%
 Vjera i Djela – 2,97%
 Svjedočanstva sv. 5 – 2,82%
 Poruka mladim hrišćanima – 2,67%
 Patrijarsi i Proroci – 2,28%
 Odabrana svjedočanstva sv. 1 – 2,03%
 Svjedočanstva sv. 4 – 1,88%
 Proroci i Carevi – 1,51%

Kompletan izvještaj se može dobiti kod Ellen G. White zaostavštine, Silver Spring, MD, USA.»

(Herbert Douglass, Messenger of the Lord. [Nampa: Pacific Press, 1998.], 463).

⁴ Zanimljiv je i dijalog koji je John Robertson vodio sa uglednim američkim sudijom Robertom Makomberom (Macomber), koji je upravo proučavao pitanje plagijata u 19-om vijeku. Ovde ćemo navesti samo neke dijelove:

Pitanje: Da li smo uvijek imali copyright zakone u Sjedinjenim državama?

Odgovor: Da, ali ne u istom smislu kao naši sadašnji copyright zakoni. Amerika se prilagodila opštem zakonu Engleske, koji uključuje njihov opšti zakon copyright-a. Ovo je štitilo vlasnika da je samo on svojim djelom mogao da raspolaže do objavljivanja, ali nakon objavljivanja, ono je postajalo opšte vlasništvo.

Pitanje: Kakvu zaštitu je nudio opšti zakon protiv plagijata?

Porijeklo ideje o korištenju drugih izvora

Ali, zašto se Elen Vajt odlučila na navođenje određenih knjiga u svojim djelima. Odakle joj je došla ta ideja? Poznato je da se ona osjećala potišenom zbog velike odgovornosti koja je na njoj počivala i nije znala da li će moći da uvijek nađe adekvatne riječi kojim bi Božiju poruku prenijela narodu. Ona je imala samo tri razreda osnovne škole, i sasvim je razumljivo da su joj ponekada nedostajali izrazi kojim bi na najimpresivniji i najsnažniji način objavila ono što joj je Bog pokazivao, a što je ona smatrala izvanredno dubokim. I onda joj je sam Bog objavio da će ona biti vođena ka literaturi koja će sadržati tekstove koje će ona moći upotrijebiti i koji će biti sastavljeni na jedan dobar i kvalitetan način. Drugim riječima, sam Bog ju je potakao da koristi one izvore za koje će ju Njegov Duh osvjedočiti da će biti na blagoslov drugima.

William C. Vajt, sin Elen Vajt i njen glavni pomoćnik u kasnijem periodu njenog života izvještava da joj je Bog otkrio da će u spisima drugih naći istinu izraženu na prihvatljiv način, što će joj pomoći da prenese poruku koja joj je bila dana. “U njenom ranom iskustvu, kada je bila krajnje potištena zbog poteškoće da otkrivenja istine koja su joj bila dana izrazi ljudskim jezikom, ona je bila podsjećana na činjenicu da sva mudrost i sve znanje dolazi od Boga i dobila je potvrdu da će Bog na nju izliti milost i pružiti joj vodstvo. Bilo joj je rečeno da će prilikom čitanja drugih religijskih knjiga i časopisa pronaći dragocjene dragulje istine izražene prihvatljivim jezikom i da će njoj biti

Odgovor: Vrlo malu. Koncept je bio da se zaštite prava vlasništva - knjigu ili manuskript – dok prvi put nije bila odštampana. Nakon toga, praktično i nije bilo zaštite.

Pitanje: Ja sam shvatio da je ona dosta toga parafrazirala, bez da to posebno citira. Da li bi to bio prekršaj?

Odgovor: Parafraziranje jednog cijelog djela, možda, ali ne zbog nekih većih odlomaka. To je bilo dozvoljeno. Ako je više djela bilo citirano, to generalno gledano, nije bio prekršaj, posebno ako je glavni dio nezavisan ili ako je dato jedno novo gledište.. To bi bilo dozvoljeno. Čak i nakon zakona koji je izašao 1909, tužioc je morao da dokaže tri tačke: 1. vlasništvo; 2. nedozvoljeno kopiranje; 3. štetu koja je vlasniku bila nanesena takvim kopiranjem. A ne mislim da bi ovo moglo biti dokazano. Sama činjenica da niko nije protiv nje podnio nikakvu tužbu pokazuje da nema dokaza za takav slučaj. Očigledno da se niko ovde nije osjećao oštećenim.

Pitanje: Pošto pretpostavljam da su sve knjige iz kojih je ona citirala bile iz 1800-tih, da li bi to stvorilo neku razliku?

Odgovor: Onda ne bi postojao nikakav problem. U stvari, većina autora u to vrijeme se uopšte nisu brinuli oko toga da dobiju copyright. Oni su samo naveli datum i mjesto objavljivanja. Takve knjige su nakon objavljivanja bile opšte vlasništvo” (Robertson., 30-33).

pružena pomoć sa neba da ih prepozna i da ih odvoji od smeća grešaka sa kojima će oni ponekada biti udruženi.”¹

Iako ovo nije bio prvenstveni način kako je Bog radio preko Elen Vajt, ali on je očigledno koristio i ovaj metod. Stoga, ako se inspiracija shvati na ovakav način, koji je veoma sličan onom na koji je je Bog inspirisao i evanđelistu Luku, onda je sasvim prihvatljivo da prorok citira druge pisce. Pa čak ako bi prorok opisivao i neke biblijske ili druge prizore koji su mu pokazani u viziji, a naišao bi na birane riječi koje je neko prije njega pod vodstvom Svetog Duha upotrijebio da bi opisao te iste prizore, onda bi u tom slučaju inspiracija pomogla da se prepozna istinitost ovih opisa, shvati njihova vrijednost i ljepota, te da se oni preuzmu i upotrijebe da bi se opisali prizori koji su viđeni u viziji.

I upravo ovdje dolazimo do onog što je posebno fascinantno u “literarnom posuđivanju” Elen Vajt. Usprkos činjenici da je koristila djela drugih pisaca, ona nikada nije od njih preuzimala ni teološke, ni naučne greške. Dr. Clive McCay, ranije spomenuti profesor sa Cornell univerziteta i zapaženi nutricionista, nakon što je proučio knjigu “Savjeti o životu i ishrani” od Elen Vajt, sa velikim oduševljenjem je izjavio sljedeće:

Na prvom mjestu, njeni osnovni koncepti o odnosu između ishrane i zdravlja su potvrđeni u jednom neobično visokom stepenu kroz naučna napredovanja u poslednjim decenijama. Neko bi ovu pažnje vrijednu činjenicu mogao da pokuša da objasni govoreći: “Gospođa Vajt je jednostavno svoje ideje posuđivala od drugih”. Ali kako je znala koje ideje da uzme, a koje da odbije iz niza zbunjujućih teorija i učenja o zdravlju koji su postojali u devetnaestom vijeku? Ona bi moralo da bude najčudnija osoba, sa znanjem koje bi daleko nadilazilo njeno vrijeme, da bi ovo uradila uspješno.

Usprkos činjenici da su djela gospođe Vajt bila napisana mnogo prije dolaska moderne nutricionističke nauke, danas nema bolje knjige koja daje jedan opšti pregled.²

¹ Fegal., 20.

² Fegal., 21.

Ovo je samo jedan od mnogih primjera gdje je Elen G. Vajt oduševljavala one koji su je okruživali sa svojim mudrim načinom biranja onoga što će citirati u svojim djelima. Zaista, ona se mogla odlučiti da citira i nekog autora sa pogrešnim pogledima na temu kojom se bavila. Zašto se to nije dešavalo? Ne samo da ona nije citirala ono što je bilo pogrešno, već su njena djela po svojoj kvaliteti i novim doprinosima koji do tada na tom polju nisu postojali, daleko nadilazila ona djela iz kojih je uzimala neke djelove.

Elen Vajt je koristila spise drugih, ali kroz način kako ih je koristila, ona ih je učinila jedinstveno svojim, etički, a i zakonski. I zanimljivo je da je ona uvijek unapređivala ono što je “odabirala”!¹

Nakon ove analize zakonskih i etičkih smjernica u književnom radu u 19 vijeku, posebno na području plagijarizma, postaje očigledno da Elen Vajt ne može biti optužena zbog plagijata. A takođe se ne može smatrati da ona nije bila inspirisana, zbog toga što je navodila neke djelove iz knjiga drugih pisaca.

¹ Was Ellen G. White a Plagiarist. 5.

GLAVA IV

KRITIKA NA RAZNIM PODRUČJIMA

Kritika Elen G. Vajt postoji na raznim područjima. Ona se dijelom zasniva na njenom ličnom životu, a djelom na analizi njenih spisa. Teško je kompletnu kritiku u potpunosti sagledati, ali se mogu sagledati osnovna područja na kojima ona postoji, pa se tako može i izvući princip po kojem se kritika sa izvjesnog područja može analizirati.

Neispunjena proročanstva

Možda jedini, ali ipak markantni primjer neispunjenog proročanstva, koji kritičari Elen G. Vajt navode jeste jedno njeno proročanstvo iz 1856. godine. Na jednom saboru 27. maja 1856., Elen G. Vajt je dobila viziju koja je bila vezana za taj sabor. Evo kako ono glasi:

Bilo su mi pokazani oni koji su bili prisutni na saboru. Anđeo je rekao: “Neki će biti hrana za crve, neki objekat posljednjih sedam zala, a neki će biti živi i ostati na zemlji da budu preobraženi prilikom Isusovog dolaska.”¹

Da bi se razumilo ovo proročanstvo, neophodno je biti svjestan da postoje uslovna proročanstva. Ona su uslovna zbog ljudskog faktora koji na različite načine može odgovoriti na Božju poruku.² Prorok Jona je izrekao jedno vrlo jasno i izričito proročanstvo o propasti grada Ninevije. “I Jona počeo ići po gradu jedan dan hoda, i

¹ Ellen White, Testimonies for the Church vol. 1. 131.132.

² “Uslovna proročanstva, ili kontrolisana neizvjesnost, je biblijski princip primjenjen na izjave proročke prirode koje se uključuju i odgovore ljudskih bića. Kada god razvoj događaj ovisi o odgovoru ljudskih bića, određeni aspekti proročkog ispunjenja su automatski i uslovni.” (Douglass., 30).

propovijeda i reče: jošte četrdeset dana, pa će Ninevija propasti.”¹ Zanimljivo je da nigdje u ovoj poruci ne postoji „ako“ ili „ali,“ da se ukaže da je to jedno uslovno proročanstvo. Pa ipak, kada je isteklo četrdeset dana, ništa se nije desilo. Ali, Ninevljani su vrlo iskreno i ponizno prihvatili poruku proroka Jone. Oni su se pokajali i promijenili način života, uzdajući se u Božju milost.² I zato se ovo proročanstvo, proročanstvo jednog pravog proroka, ipak nije ispunilo.

Na sličan način treba razumjeti i ovo proročanstvo Elen G. Vajt. Godine 1903. ona je ukazala na činjenicu da je Božji narod već mogao biti u nebeskom Hananu, da je bio poslušan Bogu.³

Vizije su produkt psihičke neuravnoteženosti

Postoje kritičari koji vizije Elen G. Vajt smatraju običnom psihičkom neuravnoteženošću.⁴ Ali, ovakav odgovor nas stavlja pred mnogo više drugih nerješivih pitanja. Jer u svjetlosti onoga što je o vizijama i njihovom natprirodnom karakteru već objašnjeno u drugoj glavi ovog rada, sasvim je jasno da one nisu produkt običnih psihičkih poremećaja kakve srećemo kod ostalih bolesnika.⁵

¹ Jona 3:4.

² Vidi Jona 3:5-10.

³ «Znam da bi narod Božji, da je sačuvao živu vezu sa Njim, da je služao Njegovu Riječ, danas bio u nebeskom Hananu.» (General Conference Bulletin, 35th Session, March 30, 1903, p. 9., citirano u Nichol, Francis. Ellen G. White and Her Critics. [Washington: Review and Herald, 1951] 109).

⁴ “Tu i tamo se pojavi neko i pokuša da ubijedi druge ljude u ono što misli da je sam čuo ili vidio. Samoučinjeni “proroci” se pojave, da bi nas ubijedili u stvarnost svojih vizija. Čudni umovi se pojavljuju i pričaju nam o glasovima koje čuju, a kada su prilično normalni i društveno prihvatljivi, onda im ponekada uspijeva da izgrade veliku grupu sljedbenika, da započnu kultove i da osnuju zajednice. S druge strane, ako pretjerano umišljaju, ako prilikom svog gledanja nešto predaleko idu ili malo suviše čuju, brzo ih se uhvati i što je brže moguće smjesti iza zidova neke ustanove za duševno obolele.” (Rea, 22).

⁵ Reći da se ove vizije, sa njihovim najneobičnijim karakteristikama i svim što iz njih proizlazi, mogu objasniti na osnovu tvrdnje da je gospođa White bila emocionalno nestabilna osoba, ili da je smjerala da obmani, suviše je plitko, da, suviše glupo objašnjenje koje bi se moglo ponuditi. Uzrok ne odgovara posljedici, da se poslužimo jednom naučnom frazom. To jednostavno ne objašnjava stvar. Ovo bi trebalo da bude dovoljan dokaz za svakoga ko nije beznadežno odlučan da sve ovo odbaci: vizije otkrivaju prisustvo natprirodnog faktora. Ali, sada se odmah nameće pitanje koje traži odgovor, da li je natprirodna sila odozgo ili odozdo? Hristos je dao siguran, bezbjedan način da dođemo do pravog zaključka u vezi sa ovakvim pitanjem. On je rekao: “Po rodovima njihovijem poznaćete ih.” Da li osoba koju kontroliše zli (sotona prim. prev.), živi dugački život od

U ovim vizijama nije bilo nekih čudnih i posebnih grimasa, niti klasičnih simptoma bolesti.¹ Ono što je posebno zanimljivo jeste ono što se dešavalo nakon vizije, a to su bili oni podaci koji su Elen G. Vajt pokazani u sklopu same vizije. To su često bili takvi podaci koje ona nikako nije mogla saznati bilo kojim prirodnim putem, bez pomoći sa strane.² Neki kritičari smatraju da su svjedočanstva Elen G. Vajt koja je ona upućivala pojedincima bila produkt ogovaranja, nagađanja i pretpostavljanja. Ali, suviše je primjera koji pokazuju da je sam Bog na poseban način djelovao da svojoj sluškinji objavi ono što je bilo potrebno da se kaže nekom pojedincu. Ponekada su takva svjedočanstva u stvari bila proročanstva i govorila su o onome što će se tek desiti i to, u određenim slučajevima, u najsitnije detalje.³ A takva

osamdesetosam godina svetosti, pristojnosti i iskrenosti, stalno se mješajući sa svim klasama ljudi, a uvijek bez razloga za ukor? Da li bi sila odozdo pružila duhovno vodstvo, savjet, ukor i prosvjećivanje kao što su to njeni spisi stalno činili. Mislimo da ova pitanja istovremeno i daju odgovore i tako nas vode, prirodno i neizbježno, ka zaključku... da je gospođa White imala dar Duha proroštva.“ (Francis, Why I Believe in Mrs. E. G. White, 90-91).

¹ «Ne postoje nikakve odvratne grimase ili iskrivljenosti koje se obično pojavljuju kod spiritističkih medijuma, već upravo sama njena mirna, dostojanstvena i impresivna pojava kod posmatrača stvara poštovanje i jedan svečani osjećaj. Nema ništa fanatično u ovoj pojavi.» (Ibid. 87-88).

² «Kada izade iz ovog stanja, ona ponekada govori i piše ono što je vidila dok je bila u viziji; a natprirodni karakter ovih vizija je još jasniji kroz ono što ona tako otkrije, nego u njenoj pojavi i stanju dok je u viziji, jer mnoge stvari su takve prirode da je bilo nemoguće da ona to sazna na bilo koji drugi način.

Posebne okolnosti u životima pojedinaca, koje nikada nije ranije vidjela u tjelu, i tajne sakrivene od najbližih poznanika, ona je objavila, kada nije ništa lično znala o ovim osobama osim kroz viziju. Često se nalazila na skupu onih koje uopšte nije poznavala, kada bi ustala i pokazala osobu za osobom koju nikada nije vidjela ranije, u tjelu, i rekla im šta su učinili i ukorila njihove grijeh. Mogao bih da spomenem mnoge druge tačke slične prirode, što mi ne dopušta prostor. Ove stvari se mogu dokazati velikim brojem svjedočanstava i mi pouzdano potvrđujemo da su one takvog karaktera da nisu mogle da se obave kroz prevaru. (Francis, Why I Believe in Mrs. E. G. White, 87-88).

³ U ranim 1890-tim, jedna mlada žena, Anna Philips, je tvrdila da je primila viziju, da joj se Gospod počeo otkrivati. Počela je da piše svoje poruke, a članovi crkve su bili zbunjeni i mnogima nije bilo jasno da li su ove poruke zaista od Boga ili nisu. Tada vrlo poznati propovjednik A. T. Jones je smatrao da su ove poruke od Boga i sredinom aprila je održao propovjed o ovom predmetu u adventističkoj crkvi u gradu Battle Creek. Čitao je svjedočanstva ove nove “proročice,” uspoređivao ih sa spisima Ellen White i pokušao da dokaže da su oni slični i da i ove spise treba prihvatiti kao nadahnuto štivo. Mnogi su bili zbunjeni i uzbuđeni zbog ove propovjedi.

Sljedećeg jutra, u nedelju, A. T. Jones je dobio pismo na kojem se vidjelo da je pismo poslano prije nekoliko sedmica i da je došlo iz Australije. To je bilo pismo od Ellen White. U njemu ga je ona pitala zašto je te subote propovjedao o nečemu za šta ga Bog nije pozvao, uspoređujući njene spise sa spisima Anne Philips. Ellen White je nastavila sa svojom porukom, opisujući u detalje ono što se odigralo tog jutra u crkvi i navodeći ono što je Jones propovjedao. Onda je jasno rekla da Anna Philips nije pozvana od strane Boga. Bila je to vrlo snažna i jasna poruka. Pošto je poruku čitao još u poštanskom uredu izdavačke kuće “Review and Herald,” tu je pored njega svo vrijeme bio i brat O. A. Tait, koji je čuo Jonesovu propovjed. Jones ga je zamolio da pročita pismo sestre White sa datumom

proročanstva su očigledan dokaz za Božje djelovanje, ona su sama po sebi čudo i nije ih moguće objasniti na neki drugi način.¹

Pripisivati djelo Svetoga Duha nekim prirodnim uzrocima uopšte nije novo. To isto su činili i oni koji su pokušali da se usprotive apostolima na dan Pedesetnice. Dok su oni govorili u jezicima, tečno se izražavajući na raznim jezicima koje do tada nisu upotrebljavali i objavljujući spasonosne istine, određeni ljudi su pokušali da to pripišu pijanstvu. I zaista je čudno da nisu shvatili koliko je ovakva jedna izjava nelogična i nerazumna. Zar se kroz pijanstvo dobija mogućnost tečnog govorenja drugih jezika?² Svakako, isto toliko je nelogično da oni koji su barem donekle upoznali prirodu vizija Elen G. Vajt i njihove posljedice, ustvrde da su one produkt nervne neuravnoteženosti. Ali, kao što to pokazuje i primjer Pedesetnice, ako neko nema Svetoga Duha, moguće je da se zastupaju najnelogičnije i najpraznije teorije, u želji da se dokaže ono što neko želi da dokaže.³

15. mart. Pitanje koje je poslije nekoliko trenutaka tišine postavio, bilo je: "Ko je gospođi White prije mjesec dana rekao da ću propovjedati propovjed o Anni Philips kao proročici?" Malo kasnije je nadodao: "Bog je znao šta ću učiniti." Već sljedeće subote, Jones je ponovo propovjedao u istoj crkvi, ali je ovog puta njegova poruka bila drugačija. Bila je to snažna propovjed. U njoj je priznao da je Bog onaj koji poznaje pomisli srca čovječijeg i prije nego što ih on pomisli i da samo Bog ima silu da ove misli prikaže osobi koja je od ove osobe udaljena hiljadama kilometara. (vidi Francis, Why I Believe in Mrs. E. G. White, 113-117).

¹ Dr. Alerander Reith to na jedan veoma živopisan i ubjedljiv način opisuje u uvodu u svoju knjigu "Die Erfuellung der Biblischen Weissagungen" (Ispunjenje Biblijskih Proročanstava). On piše: "Proročanstvo kao posljedica Božanskog djelovanja ima isto značenje kao i svako drugo čudo, a samo po sebi i jeste očigledno čudo. Unaprijed znati šta će učiniti razumna i moralna bića je neshvatljiva Božja osobina, čisto Božje savršenstvo. Prošlost, sadašnjost i budućnost su jednako otvoreni njegovom pogledu; i ne može postojati konkretniji dokaz za neposredno djelovanje Svemoćnog, od proročanstva. Od svih Božjih osobina, njegovo sveznanje je ljudski um najviše zbunjivalo: i kada se ova Božanska osobina iskaže objavljivanjem onoga što je samo neograničeni razum Božji mogao otkriti, onda posvjedočena istina dobija Božanski pečat koji nikakvo ljudsko umijeće ne može oponašati. Kada se istinitost proročanstava Svetog Pisma može dokazati, kada su ona takvog karaktera, da je jednom čovjeku nemoguće da ih predvidi ili predskaje, kada su unaprijed objavljeni događaji opisani stoljećima ili čak milenijumima prije ispunjenja, kada se dakle istorija poklapa sa proročanstvom, onda je osvjedočenje, koje nam proročanstva pružaju, čudo i znak za svako pokolenje, tako da se teško moglo dati jasnije svjedočanstvo" (Alerander Reith, Die Erfüllung der Biblischen Weissagungen [Steinkopf: Steinkopfsche Buchhandlung, 1844], 2.3).

² «Pokušaj da se uništi povjerenje u rad Svetog Duha, pripisujući ga prirodnim uzrocima je star koliko i Biblija. Na kraju krajeva, čuda pedesetnice su pripisana pijanstvu. Kada neko jednom odbaci vjerovanje u Božansko porijeklo vizija, za očekivati je da se traže prirodna objašnjenja» (The Truth about White Lie., 9).

³ «Dalje, gdje postoji jedan primjer nekoga koga su česti napadi osposobili da vodi crkvu tako mudro i da savjetuje ljude tako korisno?» (Ibid).

Kontradikcije u odnosu na Bibliju

Iako je očigledno da Elen G. Vajt svojim stavom i spisima svestrano podupire cjelokupnu biblijsku nauku, postoje i primjedbe da se njeno učenje ne slaže sa raznim biblijskim izjavama i učenjima. Na početku je korisno da se napomene da ako neko ima za cilj da traži prividne kontradikcije, vrlo će ih lako pronaći i kod biblijskih pisaca. Tipičan primjer su apostol Pavle i apostol Jakov. Dok apostol Pavle krajnje izričito naglašava da se čovjek opravdava samo “vjerom bez djela zakona,”¹ apostol Jakov kao da želi da istakne nešto sasvim suprotno: “Vidite li dakle da se djelima pravda čovjek a ne samom vjerom?”² Uzimajući ove tekstove kao argument, neki nevjernik ili skeptik bi u svojim očima neborivo dokazao da biblijski pisci nisu učili istu nauku i da među njima postoje očigledne kontradikcije.

Pri tome se u ovom slučaju radi o različitom uglu posmatranja koji su imala ova dva apostola, pri čemu su mislili na jedno te isto. Naime, apostol Pavle ističe objektivnu istinu da se čovjek spasava samo vjerom. A apostol Jakov ukazuje na činjenicu da prava vjera uvijek kao svoj produkt ima dobra djela. Pa ipak, kada se pogledaju samo izjave koje su dali ova dva apostola, čini se da su njihovi stavovi po ovom pitanju bili sasvim različiti.

Na isti način je moguće da se određene izjave Elen G. Vajt izvade iz njihovog literarnog konteksta, i iz konteksta ukupnog literarnog ostvarenja Elen G. Vajt, što onda može da proizvede potpuno pogrešan utisak kod onoga ko te citate čita.

Dosta je različitih kontradikcija koje navodno postoje između spisa Elen Vajt i Biblije. Ovde će biti analizirana dva primjera kritike koja se nalazi na internetu, a koji se tiču suproćenja izjava Elen Vajt i Biblije.

¹ Rimljanima 3:28.

² Jakov 2:24.

Elen Vajt je napisala: “Bog je zadovoljio njihovu želju dajući im meso, i puštajući ih da jedu dok njihova proždrljivost nije prouzrokovala pomor.”¹ Kritika tu citira sljedeći tekst: Ali meso još im bijaše u zubima, još ga ne pojedoh, a Gospod se razgnjevi na narod, i udari Gospod narod pomorom vrlo velikim.”² Na osnovu ovog teksta, kritika tvrdi da grijeh za koji su Izraelci bili krivi nije bio grijeh proždrljivosti, već za grijeh žudnje ili želje, koji je zabranjen u Dekalogu.³ Ali, nakon kratke logične analize ove navodne kotradikcije, vidi se da je izjava kritike krajnje kontradiktorna. Ako su Izraelci bili pobijeni pomorom zbog želje, šta je bio predmet njihove želje? To je bila hrana. Kako se drugačije zove pohlepa za hranom? Zar ne proždrljivost?

„A svjetina što bješe među njima, bješe vrlo lakoma, te i sinovi Izrailjevi stadoše plakati govoreći: ko će nas nahraniti mesa? A narodu reci: pripravite se za sjutra da jedete mesa, jer plakaste da Gospod ču, i rekoste: ko će nas nahraniti mesa? Jer nam dobro bijaše u Misiru. Daće vam dakle Gospod mesa i ješćete“⁴

Nije li ovo očigledna aluzija na proždrljivost naroda koju je on već ranije posjedovao? Dakle, iako se proždrljivost nije mogla razviti za onih nekoliko trenutaka dok je narod žvakao meso, ona je postojala već ranije i za to je narod mogao da bude kažnjen.

Drugi primjer je citat: “Bog voli onu malu djecu koja se trude da čine dobro, i On je obećao da će ona biti u njegovom carstvu. Ali zlu djecu Bog ne voli.”⁵ Kritika ovdje navodi Hristove riječi: „Ljubite svoje neprijatelje“⁶. Zatim postavlja pitanje: „Kako Bog može da voli svoje najgore neprijatelje, a da ipak ne voli zlu

¹ Ellen White, *Counsels on Diet and Foods*, (Washington: Review and Herald, 1938), 148.

² 4 Mojsijeva 11:33.

³ Kritika argumentuje da proždrljivost nije ni spomenuta u gorenavedenom tekstu, a i da to nije grijeh zbog kojeg bi Bog tako kaznio svoj narod. Osim toga, proždrljivost se ne može razviti za tako kratko vrijeme, jer je narod tek počeo da žvače hranu, a kazna je već došla. (vidi www.bible.ca)

⁴ 4 Mojsijeva 11:4.18.

⁵ *Appeal to Youth*, p. 61 citirano u www.bible.ca

⁶ Matej 5:44.

djecu?“¹ Žalosno je što je na ovom mjestu jedan citat iščupan iz cjelokupnog konteksta spisa Elen Vajt o ovoj važnoj temi. Nasuprot utisku koji bi se mogao steći na osnovu jednog ovakvog pojedinačnog citata, postoji veoma veliki broj citata koji pozivaju da se svoj djeci, bez razlike da li su ona dobra ili loša, ukaže pažnja, brižnost i ljubav. Elen Vajt upućuje najusrdnije pozive da se djeci pomogne da izgrade dobar i plemenit karakter i da ih se voli usprkos njihovim manama. Npr. govoreći o siročadi, ona kaže sljedeće:

Mnogi od njih su nasledili rđave crte karaktera; i ako ih pustimo da rastu u neznanju, dopašće u društvo onih koji će ih navesti na porok i zločin. Ova deca, koja ne obećavaju mnogo, trebalo bi da budu smeštena u sredinu pogodnu za pravilnu izgradnju karaktera da bi i ona mogla postati Božja deca.²

Postoji još mnogo citata koji jasno pokazuju da je Elen Vajt imala nežno srce, puno saučešća, razumjevanja i ljubavi prema djeci. Ona je to stalno iznova isticala.

Decu ne možemo silom dovesti Hristu... Grubost tera duše u sotoninu mrežu. Klonite se reči koje zastrašuju, koje stvaraju strah i izgone ljubav iz srca. Mudar, nežan i bogobojazan otac neće u dom unositi ropski strah, već toplinu ljubavi... Ljubav koju pokazujemo u druženju sa svojim decom ima veliku vrednost. Nemojte ih odgurnuti nedostatkom saosećanja za njihove dečje igre, radosti i žalosti. Nikada nemojte dopustiti da se namršтите ili da gruba reč pređe preko vaših usana. Bog sve ove reči zapisuje u svoje knjige.³

Dakle, logično je zaključiti da, kada Elen Vajt govori o tome da Bog ne voli lošu djecu, ona govori o tome da On ne može da se složi sa njihovim ponašanjem, a ne da ih On odbacuje kao ljudska bića koja mu nisu draga. Ona vjerovatno želi da ukaže na opasnost istrajavanja na putu činjenja loših postupaka, što važi i za djecu. Uostalom, kako bi se mogli protumačiti tekstovi gdje Bog zapovjeda da se pobiju čitavi narodi, zajedno sa djecom?¹ Nisu li ovakvi tekstovi pokazatelj da Bog, usprkos svojoj ljubavi prema svakom ljudskom biću, na kraju mora da ponekad dopusti da se

¹ www.bible.ca

² Ellen White. Temelji srećnog doma. (Beograd: Preporod, 1984. 135).

³ White, Temelji srećnog doma., 135.136.

izvrši i pravda, da ne bi posljedice trpljenja zla bile još veće? Dakle, Bog voli djecu, ali upozorava na posljedice koje će zlo ponašanje donijeti, a to je ono što je u onim spornim tekstovima Elen Vajt želila da istakne.

Kontradikcije u odnosu na sopstvene spise

Još jedna kritika Elen G. Vajt jeste da njeni spisi nisu koherentni, tj. da u njima postoje kontradiktornosti. Međutim, zanimljivo je da milioni onih koji pažljivo čitaju njene spise nisu dali takvu primjedbu. U ovom kontekstu je zanimljiv primjer u kojem je Elen G. Vajt navodno prvo odobravalala jedenje mesa (što je rečeno u sklopu jedne vizije gdje se upotrebljavaju riječi „vidjela sam“)², a kasnije izričito zabranjuje jedenje svinjskog mesa.³ Pitanje koje se postavlja jeste, kako je ona mogla da kroz viziju dobije suprotne informacije onima koje je kasnije takođe dobila kroz vizije?⁴

Ali, da li je zaista postojala kontradikcija, da li je Elen G. Vajt potvrdila da je jedenje svinjskog mesa zaista korisno? Ovaj slučaj je zapisan u „Svjedočanstvima za crkvu,“ a ovo svjedočanstvo je upućeno jednom bračnom paru. U tom svjedočanstvu se obrađuje nekoliko pitanja. Između ostaloga, Elen G. Vajt im piše sljedeće:

Vidjela sam da da vi imate pogrešno mišljenje o mučenju vašeg tjela, time što se lišavate hranjive hrane. Ove stvari navode neke u crkvi da misle da mora biti da je Bog sa vama, inače se vi ne biste tako odriicali i žrtvovali. Neki odlaze u krajnosti u ishrani.⁵

Zatim ona nastavlja i govori o iskustvu svog muža i nje i o periodima kada su se i oni suviše lišavali dobre i kvalitetne hrane. Toliko su štedili da bi mogli da

¹ vidi 4 Mojsijeva 31:17; Sudije 21:11.

² vidi Ellen, White. Testimonies for the Church vol.1. Boise: Pacific Press, 1948, 204-209.

³ vidi Ellen, White. Testimonies for the Church vol 2. Boise: Pacific Press, 1948, 96.

⁴ Francis, Ellen G. White and Her Critics., 374.

⁵ White, Testimonies for the Church vol.1. 205.

pomognu Božje djelo, da su svoje zdravlje doveli u opasnost.¹ Onda govori o opštem odricanju u hrani koje će u specifičnim okolnostima nekada i biti potrebno. Ali, u svemu ovome, ona nije nigdje spominjala svinjsko meso, već je govorila o opštim principima, a to je da treba jesti dovoljno dobre i kvalitetne hrane.² Nakon toga, dolazi sljedeća izjava o svinjskom mesu za koje je ovaj bračni par smatrao da ga ne treba jesti:

Vidjela sam da vaši pogledi u vezi sa svinjskim mesom ne bi nanijeli štetu ako biste ih zadržali za sebe; ali u vašem sudu i mišljenju vi ste ovo pitanje učinili testom, i vaša djela su jasno pokazala vašu vjeru u ovu stvar. Ako Bog zahtjeva od svog naroda da prestane sa svinjskim mesom, On će ga osvjedočiti u ovu stvar. On je isto toliko voljan da svojoj iskrenoj djeci pokaže njihovu dužnost, kao i pojedincima na koje On nije položio teret svog djela. Ako je dužnost crkve da se prestane sa svinjskim mesom, Bog će otkritivećem broju ljudi, a ne samo dvojici ili trojici. On će učiti svoju crkvu njenoj dužnosti.³

Iz ovog citata se vidi da 1. nije loše ako ovaj bračni par i dalje ne bude upotrebljavao svinjsko meso, 2. da su oni ovo pitanje učinili testom za druge, i 3. da su oni ovo pokušavali da prenesu i drugima, na način na koji su oni mislili da to treba da se uradi. U nekim drugim djelovima ovog svjedočanstva se vidi da ovo dvoje ljudi nisu na pravi način objavljivali ono što su smatrali da je korisno, ne koristeći prave metode za to.⁴ Prema tome, bilo bi logično da se zaključi da su i ovo pitanje iznosili na jedan nemudar način, tako da je Bog svojoj sluškinji objavio da ove ljude nije pozvao na taj posao i da ne želi da ga oni obavljaju.⁵ A da je svinjetina bila ta dobra i

¹ Ibid.

² Ibid., 204-206.

³ Ibid., 206.207.

⁴ vidi White, *Testimonies for the Church vol.1.* 205.

⁵ “Očigledno, šta god da je savjet gospođe White značio za njih u vezi pogleda na svinjsko meso, to nije bilo u vezi sa bilo kakvim hranjivim, jačajućim kvalitetima koje bi ono moglo da posjeduje, već je bilo na drugim osnovama. Ove druge osnove su jasno istaknute u citatu koji je već spomenut. Evidentno je da je ova porodica pitanje jedenja svinjskog mesa učinila „testom,“ i prilikom za pokazivanje stava svetiji-od-tebe. Kroz čitavu istoriju hrišćanstva, postojalo je žalosno iskustvo da su ponekad mudri ljudi morali da ukore neke vrlo značajne, vrijedne i čak neophodne reforme, jer su oni koji su nastojali da sprovedu ove reforme bili nesmotreno prebrzi i koristili su nesmotrene metode, a ono što je još i gore, nesigurne razloge. Ne postoji ništa u izjavi gospođe White što bi sprečavalo čitaoca da vjeruje u moguću važnost reforme po pitanju svinjskog mesa. Njen jedini ukor je bio upućen određenoj porodici za koju je ona osjećala da ovoj stvari prilazi na pogrešan način” (Francis, *Ellen G. White and Her Critics.*, 374-6).

„hranjiva hrana“¹ koju su oni sebi uskraćivali, zašto bi im onda napisala: „Vidjela sam da vaši pogledi u vezi sa svinjskim mesom ne bi nanijeli štetu ako biste ih zadržali za sebe“² Prema tome, problem nije ležao u ideji, koja je sama po sebi bila čak i dobra, već u neodgovarajućem i fanatičnom načinu prenošenja te ideje.

Ali, zanimljivo je da ona nije rekla da ta vijest neće biti objavljivana i da je netačna, već da će Bog, ako bude želio učiniti da ta vijest bude poznata čitavoj crkvi, a ne samo dvojici ili trojici pojedinaca. Dakle, ovo svjedočanstvo nigdje ne tvrdi da je svinjsko meso dobra i korisna hrana (što bi se zaista suprotilo kasnijim spisima Elen G. Vajt), već je to samo lično upućena poruka ljudima koji su objavljivali nešto na šta ih Bog nije pozvao.

Pitanje koje se takođe može postaviti jeste, kako to da Elen G. Vajt nije znala da je to dobra stvar i da je treba objaviti drugima? Odgovor je vrlo jednostavan – Bog joj tu vijest još nije povjerio jer je u svojoj mudrosti odredio pravi, a ne preuranjeni trenutak za objavljivanje ove vijesti.³

Slično ovom primjeru, mnoge navodne kontradikcije gdje Elen G. Vajt govori suprotno onome što je kasnije rekla su u stvari samo nedovoljno izučene izjave koje su rečene iz drugog ugla ili su izvađene iz svog istorijskog, društvenog ili literarnog konteksta.

¹ Testimonies for the Church vol.1., 205.

² Ibid., 206.

³ “Ovde je i dobar primjer da prorok ne dobija istovremeno svu svjetlost, nego Bog određuje kada će koji dio svjetlosti da otkrije svom vjesniku.

Ali, da li prorok mora da ima svu svjetlost i svo znanje u vazi sa nekim važnim pitanjem za crkvu, na samom početku diskutovanja o njima? O ovom pitanju se raspravljalo već u ranijim poglavljima i biblijske ilustracije su pokazale da Božji proroci ne dobijaju svu svjetlost odjednom. U odnosu na ovo, teško da možemo da pomislimo da bi neki iskreni čitaoc našao neki razlog koji bi nagovještavao da gospođa White nema proročki dar pošto na početku svoje službe nije imala svjetlost o tome da svinjsko meso ne treba da se upotrebljava. Proroke ne treba držati odgovornim za ono što su rekli da ne znaju, već za ono za šta tvrde da im je Bog otkrio” (vidi Francis, Ellen G. White and Her Critics., 376).

Pitanje zdravstvene reforme

Jedno od pitanja koje izazvalo najveće diskusije u vezi onoga što je Elen G. Vajt poručila jeste pitanje zdravstvene reforme. Mnogi su njene poruke na ovom području posmatrali kao neku vrstu ograničavanja sopstvene slobode da žive kako im je to ugodno. Pa ipak, Elen G. Vajt jasno objašnjava da je zdravstvena reforma tu da bude na blagoslov i dobrobit čovječanstva, nikako da ga ograniči na nekom području na kome za to nema potrebe.¹

Pitanje Jedenja Mesa

U sklopu zdravstvene reforme, pitanje koje posebno često postaje predmet razmatranja jeste pitanje jedenja mesne hrane. Naime, kritičari Elen G. Vajt tvrde da se ona, kroz zastupanje vegetarijanizma, odvađa od biblijskih smjernica koje imamo za ovaj predmet. Naime, opšte je poznata činjenica da Sveto Pismo dopušta upotrebu mesne hrane. Šta više, oni tvrde da pošto je Isus jeo meso, osuđujući jedenje mesa, ona osuđuje samog Hrista.²

Ali, u svemu ovome treba uzeti u obzir da u Bibliji postoje dopuštenja, a postoje i ideali. Činjenica da je Bog nešto dopustio još uvijek ne znači da se to poklapa sa Njegovim planom koji u tom pravcu ima za čovjeka.³ Iako je Bog

¹ „Imajmo uvek na umu da je veliki cilj zdravstvene reforme postizanje potpunog razvoja uma, duše i tela. Svi prirodni zakoni – koji su Božji zakoni – određeni su za naše dobro. Poslušnost tim zakonima uvećaće nam sreću u ovom životu i pomoći u pripremi za večni život” (Elen Vajt, Saveti o Životu i Ishrani. [Beograd: Preporod], 12).

² vidi Francis, Ellen G. White and Her Critics., 369.

³ „Ali, Biblija takođe dopušta i ropstvo – a ateisti nas podsjećaju na tu činjenicu. Ni apostoli nisu podigli svoj glas pozivajući gospodare da oslobode svoje robove, a nisu ni okupljali robove na revolt. A ateisti nas na to takođe podsjećaju. A kako je sa gospođom White? Skoro od početka svog javnog života ona je grmila protiv onoga što je nazivala grijehom ropstva. Indikativno je da kada je ona počela da o tome govori, još uvijek je skoro pola sveštenstva u Sjedinjenim Državama govorilo da je ropstvo dio Božjeg plana i potpuno opravdano Pismom.

Da li je argumentacija gospođe White bila vanbiblijska, da li je ona samo nudila savjet koji je bio ‘dobar,’ ili koji ovisi o našem ličnom raspoloženju po ovom pitanju. Niko od nas ne bi to tako rekao danas. Mi bismo energično izjavili da je ona predstavljala originalni plan Božji kao što je prikazan u istoriji o Edemu, istovremeno nam ukazujući na ideal koji će biti na novoj zemlji.

Ako Bog nešto dopusti, to ne znači da je to ideal. Uzmimo na primjer, Mojsijevu dozvolu za razvod. Hristos je izjavio da je takva dozvola bila data zbog ‘tvrdoće’ srca Izraelaca. Ali,

dopustio mnogoženstvo, ropstvo i pijenje alkoholnih pića, to se nikada nije poklapalo sa Njegovim idealima i zato je kasnije, kroz Hrista sve to podigao na viši nivo.¹ Ali i Hristos je rekao: „Još vam mnogo imam kazati; ali sad ne možete nositi.“² Nije li moguće da u ovo „mnogo“ spadaju stvari koje je Bog kasnije objavio preko svojih vjernih slugu. Ako ljudi u Hristovo vrijeme još nisu mogli da prihvate sve uzvišene ideale, jer bi ta svijetlost bila za njih suviše velika u tom trenutku, zar nije logično da ju Bog objavi kada vidi da je situacija za to pogodna?

Dakle, Bog je odlučio da svoj narod vrati edemskom idealu vegetarijanizma, kada je vidio da je situacija za to spremna.³ Ali i analizirajući naučne argumente u vezi vegetarijanizma, mi vidimo da je to najbolji način ishrane za čovjeka. Čovjek duže živi i manje boluje od raznih bolesti.¹ Ne govori li i zdrav razum da čovjek koji želi da vodi sretan život i da proslavi svog Stvoritelja, treba da živi tako da Njegov život bude što slobodniji od bolesti, a i što duži. Šta više, nije li to naša dužnost da tijelo koje nam je Bog povjerio održimo u najboljem mogućem

on odmah dodaje da je to bilo suprotno originalnom Božjem planu za čovjeka. (vidi Marko 10:2-9). Hristove riječi se mogu primjeniti na sva dopuštenja u Pismu koja izgledaju tako čudno različita u odnosu na originalnu Edemsku sliku ili na konačnu sliku obnovljenog Edema. Naša zamračena vizija, naše nasleđe koje nije nebesko i drugi faktori objašnjavaju ova dopuštenja. Ali takva dopuštenja ne dozvoljavaju da zaključimo da gospođa Vajt ne pruža inspirisana uputstva jer ona uzdiže naše oči iznad dopuštenja, ka idealu. Zar ne bi upravo to trebalo da bude oznaka proroka koji nastoji da nas pripremi za bolji svijet koji uskoro treba da dođe. A u tom boljem svijetu, kao što je to istina i u originalnom Edemu, neće postojati oni koji jedu meso. 'Neće uđiti ni potirati na svoj svetoj gori mojoj' (Isaija 11:9).

Ne postoji ništa vanbiblijsko u zastupanju vegetarijanizma. To je bila ishrana uspostavljena u Edemu i biće ishrana koja će biti obnovljena u Edemu. A dopuštenja Pisma ne mjenjaju ovu činjenicu. Sjetite se da dopuštenja ne dopuštaju samo meso već i jaka pića, lak razvod, mnogoženstvo – da spomenemo samo neka od najupadljivijih. A ova dopuštenja nam ne otkrivaju standarde ljutitog Boga – kao što to tvrde ateisti – već dugotrpeljivost i strpljenje svetoga Boga. Ona nam sigurno ne nude neki stalni standard života niti neko opravdanje za življenje ispod nivoa svjetlosti koji nam je bio otkriven.

Božji proroci ponekada nastoje da nas uzdignu na više nivoe, da pomognu da “mislite o onome što je gore” (Kološanima 3:2). A čineći tako, oni se ne odvajaju od onoga što su Mojsije i proroci pisali. Oni jednostavno za nas grade stepenice božanskih principa koji bi nas od žalosnog nivoa dopuštenja povelu na više ka visokom nivou nebeske zemlje» (Francis, Why I Believe in Mrs. E. G. White., 110-112).

¹ Ibid.

² Jovan 16:12.

³ vidi Francis, Why I Believe in Mrs. E. G. White., 110-112.

stanju, i da čuvamo dragocjeni život, nastojeći da ga produžimo i onda dozvolimo da dragocjeno vrijeme našeg života bude iskorišteno Bogu na slavu, a bližnjima na spasenje.

Netačni podaci

Jedna od primjedbi koja takođe postoji jeste da je u rjetkim slučajevima Elen Vajt davala netačne podatke o određenim pitanjima. Ali, ona nije tvrdila da je slobodna od grešaka u vezi sa običnim pitanjima i podataka koji nisu vezani za njenu proročku službu i spasenje ljudi.² Takođe, ako je o nečemu pisala, koristeći standardne istorijske izvore, ona je podrazumjevala da su oni vjerodostojni.³

Dakle, usprkos činjenici da postoje mnoge različite primjedbe i da je kritika razvijena na različitim područjima, mmože se zaključiti da ta kritika ipak nije osnovana. Ali, da bi se problematična pitanja mogla razumjeti i odgovoriti, potrebno je ponekada uložiti ozbiljan trud u istraživanju.

¹ vidi Walter Veith, Ernährung Neu Entdecken. (Stuttgart: Wissenschaftliche Verlagsgesellschaft, 1996), 59-61.

² Tvrdi se da je Ellen White napravili izvjestan broj grešaka. Da li mi tvrdimo da je ona nepogrešiva?

Ne, a ni Ellen White nije tvrdila da je “nepogrešiva”. Na primjer, kada je bila kritikovana zbog navođenja pogrešnog broja soba u jednom sanatorijumu – 40 umjesto 38 – ona je rekla:

Nikada mi nije bio otkriven tačan broj soba u nekom od naših sanatorijuma, znanje koje sam dobila potiče od onih za koje se smatra da to znaju. ... kada govorim o ovim opštim stvarima, ne postoji ništa što bi trebalo da navede umove da vjeruju da svoje znanje dobijam u vizijama od Gospoda i da ga onda kao takvog navodim.» (John Robertson, The White Truth. [Mountain View: Pacific Press, 1981.] 8).

³ Ibid.

GLAVA V

KRITIKA, NJEN SISTEM RADA I PRAVILAN STAV PREMA NJOJ

Činjenica je da je kritika Elen Vajt dosta izražena i da postoji priličan broj onih koji pokušavaju da ospore njen proročki dar. Zato je potrebno istražiti način rada kritike i ispitati koja pozadina stoji iza nje, te kako se ispravno postaviti prema njoj.

Za Elen Vajt, kritika nije bila nešto iznenađujuće, niti je ona dopuštala da ju ona odvrati od njenog zadatka na koji ju je Bog pozvao.¹ Pri tome se može primjetiti da kritičari Elen Vajt, vjerovatno i nesvjesno, potvrđuju istinitost njenih spisa, jer potvrđuju jedno njeno proročanstvo, koje ne bi bilo istinito, da njih nema. Ono je zapisano u različitim oblicima i na više mjesta. Evo jednog od njih:

Poslednja velika sotonina prevara biće pokušaj da poništi uticaj Svedočanstava Božjeg Duha. „Kad nema utvare, rasipa se narod!“ (Priče 29:18). Sotona će raditi oštromno, na različite načine i preko različitih oruđa, da poljulja poverenje koje Božji narod ostatka gaji u pravo svedočanstvo.²

Sve ono što se događa u crkvi i izvan nje je u stvari vrlo dobra priprema za potpuno ispunjenje ovog proročanstva. Sotona zaista već radi na „različite načine“³ (knjige protiv Elen Vajt, internet stranice, članci u časopisima i lični

¹ “Sada sam poučena da u mom radu ne bi trebalo da me ometaju oni koji se uključuju u nagađanja oko njegove prirode, čiji umovi se bore sa mnogim komplikovanim problemima povezanim sa onim što se smatra da je posao proroka. Moj nalog obuhvaća djelo proroka, ali ne prestaje tamo. On obuhvaća mnogo više nego što oni koji siju sijeme nevjerovanja mogu da shvate» (Letter 224, 1906, citirano u The Truth about White Lie., 10).

² Elen Vajt, Događaji poslednjih dana. (Beograd: Preporod, 1997), 145.

³ Ibid.

angažman određenih osoba), da bi uzdrmao vjeru u proročki dar koji je podario svojoj crkvi.

Sistem rada kritike

Veoma je zanimljivo da se analizira na koji način funkcioniše kritika Elen Vajt. Dakle, cjelokupna kritika se zasniva na nekoliko principa od kojih će ovde biti prikazana dva osnovna.

Dekontekstualizacija

Neki od primjera koji su već obrađeni pokazuju koliko je kritika spremna da nateže i traži i najmanji povod da u najsitnije detalje razlaže svaku pojedinačnu izjavu. Ako se to čini, bez sagledavanja užeg konteksta, u kojem je izjava napisana, i šireg konteksta, cjelokupnih spisa (što bi vjerovatno riješilo 90% različitih kritičkih izjava i navodnih kontradikcija), onda se mogu stvoriti najčudesnije teorije, koje zaista izgledaju nebiblijski. Ali, to bi se isto moglo raditi i sa biblijskim piscima, i to jednako uspješno.

Npr., ako bi postojala namjera da se dokaže da Isaija nije pravi prorok i da se njegova knjiga suproti cjelokupnom biblijskom otkrivenju, vjerovatno bi bilo dovoljno da se citiraju sljedeće riječi:

Kad dolazite da se pokažete preda mnom, ko ište to od vas, da gazite po mom trijemu? Ne prinosite više žrtve zaludne; na kad gadim se; a o mladinama i subotama i o sazivanju skupštine ne mogu podnositi bezakonja i svetkovine. Na mladine i na praznike vaše mrzi duša moja, dosadiše mi, dodija mi podnositi.¹

Pažljivo analizirajući ovaj tekst, i uspoređujući ga sa drugim biblijskim tekstovima, u njemu bi se moglo naći obilje razloga za kritiku ovog „lažnog“ proroka. Evo nekih od očiglednih kontradikcija u odnosu na druge biblijske tekstove: 1. Bog se raduje da Njegov narod dolazi ka njemu, u Njegov hram, On ište da se dolazi pred

Njega², 2. Žrtve nisu zaludne, Bog ih je propisao, upravo su one sredstvo očišćenja koje je bilo predviđeno u Starom Zavjetu³, 3. Kad je bio miris koji je bio ugodan Bogu, u Novom Zavjetu on se uspoređuje sa molitvama svetih, zato se Bog na njega ne može gaditi⁴ i 4. Bog ne može da mrzi na praznike koje je sam ustanovio, On se ne mjenja⁵ i ako je jednom blagoslovio subotu i druge praznike⁶, onda se On ne može gaditi na ove svete ustanove.

Naravno, ovakva analiza nije relevantna zbog istorijskog i duhovnog konteksta u kojem se nalazio Izraelski narod koji se daleko odaljio od Boga. Zbog postupanja Njegovog naroda, zbog velikih grijeha koji su se činili u to vrijeme u Izrealu⁷, Bog je morao da preko proroka izrekne ove teške riječi, iako su one možda zvučale čudno onima koji su ih čuli. Prema tome, iako su na prvi pogled suprotne onome što Bog inače poručuje svom narodu, one su bile Božja poruka za to vrijeme i bile su apsolutno tačne.

Gore navedena analiza ovog teksta je veoma tipičan način kritikovanja spisa Elen Vajt. Tekstovi se vade iz njihovog socijalnog, kulturnog, istorijskog i literarnog konteksta i onda prikazuju kao univerzalna izjava koja ne može da opstane kao takva. Pronalaze se rečenice koje imaju poseban smisao i daje im se opšti smisao. Takođe se uzimaju rečenice koje su rečene na izvjestan način u posebnim okolnostima i pokušava im se dati njihovo najekstremnije značenje, pri čemu bi analiza cjelokupnog literarnog opusa Elen Vajt pokazala da je ona imala potpuno suprotan stav po tom pitanju.

¹ Isaija 1:12-14.

² vidi Psalam 138:2.

³ vidi 3 Mojsijeva 1-7.

⁴ 2 Mojsijeva 31:11; Otkrivenje 8:3-4.

⁵ „Jer ja Gospod ne mjenjam se...” (Malahija 3:6).

⁶ 3 Mojsijeva 23.

⁷ Vidi Isaija 1:9-28.

Osim toga, određeni nesporazumi nestaju kada Elen Vajt opisuje detalje koji nisu opisani u Svetom Pismu, a koji onda mogu izgledati kao neskladni u odnosu na biblijski tekst. Ali, zar Bog ne može preko svog proroka da pruži podatke koji ne postoje u Njegovom dotadašnjem otkrivenju? I u Bibliji postoji sličan primjer. Naime, u evanđelju po Luci i Marku se spominje “jedan čovjek”¹ koji je bio obuzet demonima i kojeg je Isus iscjelio. Ali, u evanđelju po Mateju piše da su Isusa srele “dva bijesna”². U poređnom analizom postaje jasno da su ovo dva potpuno ista događaja. Da li je Isus dakle izliječio jednog ili dva čovjeka? Rješenje je jednostavno – Matej je spomenuo i drugog čovjeka, a Marko i Luka nisu smatrali bitnim da ga spomenu. Dakle, Matej daje jedan dodatni detalj. Ali, time njegovo svjedočanstvo nije suprotno Marku i Luci, niti je netačno. Ono je samo šire i ima jedan bitan detalj više. Tako je često i sa Elen Vajt. Ono što vidi u viziji, ona opiše, iako ponekada svi ti detalji ne postoje u Bibliji, pa se čak ponekada može učiniti i da se ne poklapaju potpuno, kao i u ovom slučaju (jedan ili dva čovjeka).

Ironija i ismijavanje

Još jedan način koji je vrlo često u upotrebi kod kritike jeste ironija i ismijavanje. Ovo posebno dolazi do izražaja kod Voltera Ree u Njegovoj knjizi „Vajt Laj“.³ Čak i Bog i njegovo sveznanje se spominju veoma ironično, u jednom podrugljivom tonu, da bi se ukazalo na navodno netačna proročanstva, a koja su u stvari bila uslovna proročanstva, koja su već bila razmatrana.⁴ Vjerovatno je

¹ Luka 8:27; vidi i Marko 5:2-5.

² Matej 8:28.

³ Jedan takav primjer su sljedeće riječi: “U takvom jednom sistemu, svetac postaje zamjena za Spasitelja. Nebo i sadašnjost se posmatraju kroz oči ovog sveca 19-og stoljeća. Djela postaju put da bi se dobilo i zadržalo odobravanje privilegovanih. Život postaje jedna 'sveta' bitka sa drugim vjernima” (Rea, 23).

⁴ «Bog koji je sposoban da od početka vidi kraj, mogao bi da bude nesposoban da vidi čitav kraj od početka. Pod ovim kratkovidim okolnostima Bog mora sve svoje opklade osigurati, kada god stupi u javnost, jer je mnogo toga na ovom području igra na sreću. Ako se događaji iznenada

nepotrebno isticati koliko je ovakav duh ismijavanja nesličan metodama koje je Hristos koristio da bi ljude priveo ka putu istine.

Zanemarivanje Svjetlosti

Direktno odbacivanje svjetlosti koju je Bog dao je posebno opasno. Ali, nije bezopasno ni nehatno se obazirati u odnosu na vijest koju je Bog odlučio da pruži svom narodu.

Nisu samo oni koji odbacuju „Svjedočanstva“ ili sumnjaju u njih jedini koji se nalaze na opasnom tlu. Ne obazirati se na svjetlost znači odbaciti je... Mnogi žive potpuno suprotno svjetlosti koju je Bog dao svom narodu, jer ne čitaju knjige koje sadrže svjetlost i znanje u upozorenjima, ukorima i opomenama. Svjetovne brige, ljubav prema modi i nedostatak vjere odvratili su pažnju od istine koju je Gospod tako milostivo dao... Bog će pozvati svoj narod na odgovornost zbog ovog zanemarivanja. Morat ćemo mu položiti račun za svaku zraku svjetla kojom je On obasjao našu stazu, bilo da smo je iskoristili za svoj duhovni rast, bilo da smo je odbacili pošto nam je bilo ugodnije ugađati svojim sklonostima.¹

Zaista, ako je zaista Bog govorio preko Elen Vajt, zanemariti ono što je ona napisala znači zanemariti ono što je sam Bog objavio. Zato je dužnost svakoga onoga ko se osvjedoči da su ovi spisi nadahnuti od Svetoga Duha, da im posveti i punu pažnju.

Pravi razlozi kritike

Kako to da je kritika uopšte nastala? Zbog čega se ljudi odlučuju da napadaju osobu čije životno djelo je postalo blagoslov za milione, privodeći ih ka Hristu svojim riječima i spisima, osobu čiji poziv je Bog potvrdio mnogim znacima i čudesima? Čemu takvo natezanje tekstova, izvlačenje iz konteksta, tako da neki citati

okrenu ka gore, i ne slažu se sa njegovim izvještajem ili njegovom interpretacijom, onda su okolnosti te koje su napravile grešku, a ne Bog.

Sa takvim jednim novčićem kao što je uslovno proročanstvo mogu svi zastupnici Božji biti sigurni da će oni sa glavom dobiti, a da ćete vi sa pismom izgubiti. Ali, predstavnici Božji i Bog u svakom slučaju imaju pravo» (Rea, 37).

¹ Vajt, Iz riznice svjedočanstava, 236.237.

izgledaju sasvim suprotni njenom cjelokupnom literarnom opusu? Vjerovatno ni danas razlozi nisu drugačiji nego u vrijeme Izraela.

Tvrđovrati i neobrezanijeh srca i ušiju! Vi se jednako protivite Duhu svetome; kako vaši oci, tako i vi. Kojega od proroka ne protjeraše oci vaši? I pobiše one koji naprijed javiše za dolazak pravednika, kojega vi sad izdajnici i krvnici postadoste.¹

Ljudi u prošlosti nisu mogli da trpe proroke jer su im oni smetali u grešnom životu, budili su im savjest, pa su bili spremni čak i da ubiju ove svete Božje ljude, samo da ne bi slušali poruku Božje opomene. Opšte je poznata činjenica da se u spisima Elen Vajt ističu najuzvišenija mjerila morala i svetog života, i to na tako jasan, snažan i impresivan način, kakav se inače jako rijetko sreće. Oni kojima to smeta su zato spremni da odbace cjelokupnu svjetlost koju Bog preko nje pruža.²

Draga braćo, čuvajte se zlog srca nevjerstva. Božja Riječ je jasna i precizna u postavljanju granica; ona smeta vašoj sebičnoj popustljivosti, i zato je ne slušate. „Svjedočanstva“ njegovog Duha skreću vam pažnju na Pisma, ukazuju na nedostatke vašeg karaktera, ukoravaju vaše grijehе, i zato im se ne pokoravate. I da biste opravdali svoje tjelesno i lakoumno ponašanje, počinjete sumnjati u to da su „Svjedočanstva“ od Boga. Kad biste poslušali njihova učenja, vi biste se uvjerali u njihovo božansko porijeklo. Imajte na umu da vaše nevjerovanje ne utječe na njihovu istinitost. Ako su od Boga, ona će se održati.

Pokazano mi je da nevjerovanje u svjedočanstva koja sadrže opomene, ohrabrenja i ukore zaklanja svjetlost od Božjeg naroda. Nevjerovanje zatvara njihove oči, tako da nisu svjesni svog pravog stanja. Oni smatraju da je svjedočanstvo Božjeg Duha, koje ukorava, neosnovano ili da se ne odnosi na njih. Takvima je najpotrebnija Božja milost i duhovna pronicljivost da bi mogli otkriti svoje siromaštvo u duhovnom znanju.³

Svakako, postoje i iskreni ljudi koji žele da idu pravim putem, ali su zbunjeni nekim nejasnoćama koje je kritika prouzrokovala. Ali, ovdje treba

¹ Djela 7:51.52.

² „Ako izgubite povjerenje u „Svjedočanstva“, odvojit ćete se od biblijske istine. Plašila sam se da će mnogi zauzeti nepovjerljivo, sumnjičavo stanovište, i u svojoj uznemirenosti za vaše duše, ja vas opominjem. Koliko će njih obratiti pažnju na opomene? S obzirom na vaše današnje držanje prema „Svjedočanstvima“, kad bi bilo dano svjedočanstvo koje osuđuje vaš put i ispravlja vaše zablude, da li biste se osjećali sasvim slobodnima da ga prihvatite ili odbacite djelimično ili kao cjelinu? Ono što biste bili najmanje spremni prihvatiti, to je upravo ono što vam je najpotrebnije“ (Vajt, *Iz riznice svjedočanstava*, 234.235).

³ Vajt, *Iz riznice svjedočanstava*, 235.

napomenuti da Bog i ne želi da se bilo koji stav prihvati bez pomnog ispitivanja i istraživanja. “A sve kušajući dobro držite”.¹

Kritika Prouzrokovana Zloupotrebom Spisa Elen Vajt

Ako se objektivno sagledaju razlozi kritike, ponekada je upravo nerealno i fanatično isticanje nekih savjeta Elen Vajt prouzrokovalo odbojnost čitaoca, pa čak i odbacivanje njenih spisa. Nametanje stavova drugima, zamjeranje svakog pogrešnog postupka, a uvijek bazirano na argumentaciji da to Elen Vajt zabranjuje, može lako da se pokaže kao kontraproduktivno. O tome piše i sama Elen Vajt.² Svaki hrišćanin treba da gaji iskrenu ljubav prema svakom ko ga okružuje, da se ne bavi proučavanjem tuđih karaternih mana, već da prvenstveno istražuje sopstveni život.³ Dakle, spise Elen Vajt treba prvenstveno učiniti privlačnim kroz mnoge divne opise Hrista i sve ostalo što će se sasvim pouzdano pozitivno odraziti na one koji još nisu dovoljno upoznali dragocjenost spisa Elen Vajt.

Posledice Kritičkog Stava

Stav stalnog kriticizma se neminovno odražava i na onog ko ga praktikuje. Ovaj uticaj se pokazao kao vrlo negativan. Često se stvara snažan duh ismijavanja i kritike prema cijeloj crkvi, a posebno prema njenom vođstvu. Tipičan primjer su i sljedeće riječi Woltera Ree:

Bilo kako bilo, crkva Adventista sedmog dana je stajala gola i sama pred svijetom – kao jedan kult – sa svojom vjerom da je spasenje jedva moguće, i da Pismo ne može da bude vodič ka Hristu i ka evanđelju, osim kroz Ellen. Jedan

¹ 1 Solunjanima 5:20.

² “Vidjela sam da su mnogi zloupotrijebili ono što je Bog pokazao o grijesima i nepravdama drugih. Oni su na najstroži način protumačili ono što je bilo pokazano u viziji i nametali svoje tumačenje sve dok ono nije izazvalo slabljenje vjere mnogih u ono što je Bog pokazao, kao i nestajanje hrabrosti i srčanosti u Crkvi.” (Vajt, *Iz riznice Svjedočanstava*, 232).

³ “Vi koji volite da govorite o pogreškama drugih, ustanite i pogledajte u vaša sopstvena srca. Uzmite vaše Biblije i pođite ka Bogu u usrdnoj molitvi. Molite Ga da vas nauči da upoznate sebe, da razumijete vašu slabost, vaše grijehe i zablude, u svjetlosti vječnosti. Molite Ga da vam pokaže kakvi ste vi u očima neba. Ovo je individualni posao...” (Ellen White, *In Heavenly Places*. [Washington: Review and Herald, 1967], 88).

pokret, koji je sa svojim ekstremnim pogledima počeo 1844, pošto je vrata za sve druge - osim samih sebe – zatvorio i opet 140 godina kasnije stupio na put ekstremizma, ne obazirući se na sav trud, da se ova zatvorena vrata otvore. Oni su ih opet zatvorili (ako je moguće zauvijek), i objasnili su još jednom, da su oni iskupljeni, nosioci ključeva, slika ljudske savršenosti. Oni su Božji narod, a svi drugi se moraju na svojim koljenima popeti po stepenicama Eleninih spisa, kao Luter na svom putovanju za Rim, ako uopšte misle na to, da žele da dosegnu nebo.¹

Ove riječi nisu samo ispunjene cinizmom, ironijom i podsmjehom, već sadrže i otvorene laži, koje se uopšte ne slažu ni sa učenjem Crkve adventista sedmog dana, niti sa učenjem Elen Vajt. Npr. da “Pismo ne može da bude vodič ka Hristu i ka evanđelju, osim kroz Ellen” se ne slaže sa onim što adventistička crkva uči.² Takođe, ni Elen Vajt to nikada i nigdje nije tvrdila.

Često su se oni koji su odbacili proročki dar Elen Vajt u potpunosti odvojili od crkve.¹ A pokazalo se da sve ovo često vodi i ka daljnim sumnjama, nerijetko i u odnosu na vjerodostojnost i pouzdanost same Biblije. I ovo potvrđuje primjer Woltera Ree koji je, iako je ranije bio adventistički propovjednik, napisao sljedeće riječi:

Oni koji slobodno misle su oduvijek dospijevali u teškoće. Kada je u vrijeme Mojsija neko zapalio vatru, da bi uživao u jednoj šolji toplog čaja od bilja, on je bio kamenovan i to ne u današnjem smislu te riječi. Ako je u dane Nemije subotom na mjesnoj pijaci preprodavao, izlagao se opasnosti da ga povuku za bradu. Čak i u vrijeme Novog zavjeta, kada je Ananija zadržao nekoliko sikala od desetka, da bi platio stanarinu, bilo mu je zapovijedeno od strane lokalnih božankih učitelja da padne mrtav, što je on i učinio.²

Paradoksalno, ali ovdje ovaj poznati kritičar Elen Vajt, one koji slobodno misle (u kontekstu, oni koji su dovoljno zreli da uvide da je Elen Vajt lažni prorok i koji su spremni da to izraze), uspoređuje sa ostalim slobodnim misliocima iz

¹ Rea, 41.

² “Sveto Pismo, Starog i Novog zaveta je pisana Božja Reč data božanskim nadahnućem preko svetih Božjih ljudi koji su govorili i pisali onako kako ih je pokretao Sveti Duh. U ovoj Reči Bog je poverio čoveku znanje potrebno za spasenje. Sveto Pismo je nepogrešivo otkrivenje Njegove volje. Ono je merilo karaktera, ogled iskustva, autoritativni tumač doktrina i pouzdana zabeleška o Božjim delima u istoriji.” Bakioki i dr., 12.

istorije Izraelskog naroda, koji su zbog svoje “promišljenosti i zrelosti,” morali da trpe kazne ljudi i Boga. Time on sam kritičare Elen Vajt svrstava u kategoriju onih koji su kršili subotu i onih koje je Bog kaznio smrću zbog pohlepe i laganja, indirektno prebacujući Bogu što je tako strogo kaznio ove ljude koji su naučili da “slobodno misle”! Iz ovog primjera postaje očigledno u kojem pravcu vodi kritika Elen Vajt. Ovakve posljedice je prorekla i sama Elen Vajt:

Sotona planira da oslabi veru Božjeg naroda u Svedočanstva. Zatim bi se javila sumnja u osnovne međaše našeg verovanja, pa onda sumnja u Sveto Pismo i na kraju survavanja u ponor propasti. Kada bi Svedočanstva, u koja su nekada verovali, bila odbačena, sotona zna da se prevareni na tome ne bi zaustavili, pa bi zato udvostručio svoje napore da ih navede na otvorenu pobunu, koja bi postala neizlečiva i završila se propašću.³

Zato Riječ Božja poziva: “Duha ne gasite, proroštva ne prezirite.”⁴ Ako se dopušta da nastane sumnja, jer poruka nije prijatna, onda se to može odraziti vrlo negativno.⁵

Oni koji sebi dopuštaju da ismijavaju, gaje duh kriticizma i ironije, trebalo bi da obrate pažnju na sljedeći tekst:

I Gospod Bog otaca njihovijeh slaše k njima za rana jednako glasnike svoje, jer mu bješe žao naroda njegova i stana njegova. A oni se rugahu glasnicima Božjim, i ne marahu za riječi njegove i smijahu se prorocima njegovijem, dokle se ne raspali gnjev Gospodnji na narod njegov, te ne bi lijeka.⁶

U sve se može sumnjati. Ako neko želi da pronade dovoljno razloga da sumnja u pouzdanost Biblije, on će ih za sebe pronaći. Ali, onaj ko želi da vjeruje, jer vidi da kroz tu svetu knjigu progovara Bog, naći će i više nego dovoljno argumenata i dokaza za to. Slično je i sa spisima Elen Vajt. Mogu se pronaći i razlozi za sumnju,

¹ Volter Rea spominje nekoliko takvih primjera u svojoj knjizi. Iako je ranije bio adventistički propovjednik, tu spada i on sam (vidi Rea, 1-8; 59-73).

² Rea, 25.

³ Vajt, Događaji Poslednjih Dana, 146.

⁴ 1 Solunjanima 5:19.

⁵ Dajući mjesta sumnji i nevjerovanju u Božje djelo, gajeći osjećaj nepovjerenja i okrutne ljubomore, takvi pripremaju sebe da budu potpuno prevareni. Oni ogorčeno ustaju protiv svakoga koji se usuđuje govoriti o njihovim zabludama i ukoravati njihove grijehе. (Vajt, Iz riznice Svjedočanstava, 234).

⁶ 2 Dnevn. 36:15.16.

pogotovu ako se to želi¹, ali može se pronaći i više nego dovoljno dokaza da je Bog radio preko ovog svog poniznog oruđa.

Sotona je veoma sposoban da ulije sumnju i izmisli prigovore svjedočanstvu koje je Bog poslao sa određenim ciljem, a mnogi smatraju vrlinom, dokazom svoje inteligencije, što ne vjeruju, što sumnjaju i prave dosjetke. Oni koji žele sumnjati naći će dovoljno razloga za to. Bog ne namjerava ukloniti sve mogućnosti za nevjerovanje. On daje dokaz koji se mora istraživati s poniznim srcem i duhom koji je spreman da primi pouku, i svatko treba odlučiti, procjenjujući vrijednost dokaza. Bog daje iskrenoj duši dovoljno dokaza da vjeruje; ali onaj tko odbaci očite dokaze zato što vidi nekoliko problema koje njegov ograničeni um ne može shvatiti, bit će ostavljen u hladnoj, obeshrabrujućoj atmosferi nevjerovanja i uznemiravajućih sumnji, i njegova vjera će doživjeti brodolom.²

Stav koji treba zauzeti prema kriticizmu

S obzirom da kriticizam realno postoji, postavlja se pitanje kakav stav treba zauzeti prema njemu. Ako bi se na ironiju, podsmjeh i cinizam odgovorilo na isti način, to bi pokazalo duh koji nije sličan Hristovom. U skladu sa Njegovim riječima, mi i ove ljude treba da volimo, molimo se za njih i činimo im dobro.³

Sa druge strane, dok hrišćanin voli svakoga, on ne može da voli postupke i uticaj koji imaju razorno duhovno djelovanje. Apostol Pavle upućuje mladom Timotiju sljedeće riječi:

Propovjedaj riječ, nastoj u dobro vrijeme i u ne vrijeme, pokaraj, zaprijeti, umoli sa svakijem snošenjem i učenjem. Jer će doći vrijeme kad zdrave nauke ne će slušati, nego će po svojijem željama nakupiti sebi učitelje, kao što ih uši svrbe, i odvrtiće se od istine, i okrenuće se ka gatalicama.⁴

¹ „Bog nema namjeru da ukloni svaki razlog za nevjerovanje. On pruža dokaz, koji mora da se pažljivo istraži sa poniznim umom i poučljivim duhom, i svi treba da se odluče kroz težinu dokaza. Iskrenom umu Bog daje dovoljno dokaza da vjeruje; ali onaj ko se odvrća od težine dokaza, zato što postoje malobrojne stvari koje on ne može da objasni svom ograničenom razumjevanju, biće ostavljen u hladnoj atmosferi nevjerovanja i sumnje pune pitanja, i doživjeće brodolom vjere» (Elen White, *Testimonies for the Church*, Vol.5. pp. 656.657., citirano u The Truth about White Lie, 14).

² Vajt, Iz riznice Svjedočanstava, 236.

³ vidi Matej 5:44.

⁴ 2 Timotiju 4:2-4.

Svako lažno učenje je opasno. A sigurno je opasno kada neko pokušava da obezvrijedi poruku koju je Bog dao preko svog proroka.¹ Zato Pavle ovdje daje uputstvo da u takvim slučajevima treba zamoliti, ukoriti, a po potrebi i zaprijetiti, kada se pojave lažne nauke. I to je najbolji način ophođenja sa kritičarima Elen Vajt. Ako moljenje u duhu Hristove ljubavi ne pomogne, tada treba ukoriti i zaprijetiti onima koji na ovaj način obezvređuju Božju poruku i razaraju jedinstvo Njegovog naroda. I naravno, ne treba dopustiti da takve osobe imaju bilo kakvu odgovornu dužnost u tijelu Hristovom – Njegovoj crkvi.² S obzirom da je Crkva adventista sedmog dana zvanično prihvatila Elen Vajt kao prorok, nikome ne može biti dopušteno da uči nešto suprotno sa crkvene propovjedaonice. A ne može se prihvatiti ni širenje ovakve nauke u nekom ličnom obliku. Ali, u svemu ovome treba napraviti razliku između onih koji imaju sumnje i jednostavno nisu sigurni da li je Elen Vajt bila prorok, pa žele da imaju dovoljno vremena da se po ovom pitanju uvjere i osvjedoče, da ga dobro prouče i onih koji su krenuli putem otvorenog odbacivanja i podizanja duha bunta i protesta. Prema prvoj kategoriji treba imati mnogo strpljenja i ljubaznosti.³

Dakle, s obzirom da je kritika Elen Vajt nešto realno i da je u određenim sredinama relativno česta, potrebno je da Crkva mudro i promišljeno postupi u odnosu na ovaj fenomen. Prije svega, trebalo bi edukativno djelovati među

¹ „Jedno je sigurno: adventisti sedmog dana koji će se svrstati pod sotoninu zastavu prvo će se odreći svoje vere u opomene i ukore sadržane u Svedočanstvima Božjeg Duha“ (Vajt, Događaji Posljednjih Dana, 145).

² „Odgovorne vođe treba ljubomorno da čuvaju Božje delo na svakom stepenu njegove organizacije, od mesne crkve do Generalne konferencije. Da neprijatelji Dela ne bi mogli dobiti pristup našim propovedaonicama, najstrože se zahteva da se nikome ne dopusti da govori u bilo kojoj crkvi ako ne pokaže valjanu i važeću punomoć crkve... Nijedan propovednik, starešina crkve ni bilo koja druga osoba nema pravo da propovedaonicu koristi kao mesto rasprave u zastupanju spornih tačaka doktrine ili postupka... Oni vernici koji smatraju da imaju novo videlo suprotno ustanovljenim gledištima Crkve, treba da potraže savet kod odgovornih vođa“ (Crkveni Pravilnik, [Beograd: Preporod, 1998], 125.179).

³ Za one koji su u dilemi, po pitanju prihvatanja njene proročke službe, Elen Vajt piše: “Ne treba ih pozivati na odgovornost niti se mučiti s onima koji nikad nisu vidjeli osobu koja ima

vjernicima, tako da su informisani i da imaju zadovoljavajuće odgovore na klišne primjedbe koje kritika redovno iznosi.

videnje i koji nemaju osobnog iskustva s utjecajem videnja. Ako je njihov kršćanski život u svemu besprijekoran, ne treba im uskratiti blagoslove Crkve...” (Vajt, Iz riznice Svjedočanstava, 231).

GLAVA VI

ZAKLJUČAK

Kroz sva vremena, Bog je slao proroke da bi ljude potakao da idu pravim putem, da bi im ukazao na svoju dobrotu i ljubav, ali i na strahotu grijeha. Odbiti proroka je u stvari značilo odbiti da se posluša Božji glas, jer je On govorio preko proroka.

U ovo posljednje vrijeme, Bog je ponovo podigao jednog proroka koji treba da pomogne da se čovječanstvo pripremi za Drugi Hristov dolazak. Za proročki dar Elen Vajt, on je dao obilje dokaza, za sve one koji su otvorenog srca i koji su spremni da ih prihvate. Sam karakter njenih spisa, život Elen Vajt, natprirodno Božje djelovanje kojim je potkrijepio njenu proročku službu, jasni su pokazatelji da je ona bila pravi prorok.

Kritika koja postoji ne treba da začuđuje jer je većina proroka bila odbijena od strane svojih savremenika, upravo zato što su ljudi rijetko spremni da u potpunosti prihvate Božiju poruku za njih. Bog je slao proroke, iako je znao da ih mnogi neće prihvatiti.

Od kad izidoše oci vaši iz zemlje Misirske do danas, slah k vama sve sluge svoje proroke svaki dan za rana i bez prestanka. Ali ne poslušaste me, niti uha svojega prignuše, nego bijahu tvrdovrati i činiše gore nego oci njihovi. Govorićeš im sve ove riječi, ali te neće poslušati; i zvaćeš ih, ali ti se neće odazvati.¹

¹ Jeremija 7:25-27.

Ali, ono čega treba biti zaista svjestan jeste da odbiti proroka ne znači odbiti poruku čovjeka, već samog Boga koji je nadahnuo poruku. Ako čovjek, zbog ljubavi prema grijesima koje je zavolio i koje želi da opravda, odluči da odbaci Božji poziv, to može da učini samo izlažući se opasnosti vječne propasti.

Mnogi, koji su otpali od istine, navode kao razlog svog ponašanja nevjerovanje u "Svjedočanstva". Sad se postavlja pitanje: Hoće li oni odbaciti svoje idole, koje Bog osuđuje, ili će produžiti pogrešnim putem ugađanja sebi i odbaciti svjetlost koju im je Bog dao da bi ih ukorio upravo zbog onoga u čemu oni nalaze uživanje? Pitanje na koje trebaju odgovoriti glasi: Hoću li se odreći sebe i primiti kao od Boga "Svjedočanstva" koja osuđuju moje grijehe, ili ću odbaciti "Svjedočanstva" upravo zato što osuđuju moje grijehe? U mnogim slučajevima "Svjedočanstva" se potpuno prihvaćaju, napušta se grijeh i ugađanje sebi, i odmah se vidi preobražaj u skladu sa svjetlošću koju je Bog dao. U drugim slučajevima udovoljava se grešnim prohtjevima, odbacuju se "Svjedočanstva", a mnogi neistiniti izgovori se drugima navode kao razlog njihovog odbacivanja. Pravi razlog nije naveden. To je nedostatak moralne hrabrosti, volje ojačane i vođene Božjim Duhom, da se odbace štetne navike.¹

S obzirom na činjenicu da postoje vjernici koji su zbunjeni po pitanju postojanja kritike, dužnost onih koji vode crkvu jeste da edukuju vjernike i da im daju dovoljno relevantnih informacija tako da se bez iznenađenja i zbunjenosti mogu susresti sa svakom vrstom kritike. Posebno su mladi članovi Crkve ugroženi, jer još nemaju dovoljno iskustva i mogu biti zbunjeni kritičkim stavovima koje će pronaći na internetu ili u knjigama. Zato bi jedno dobro sredstvo za podučavanje vjernika u vezi proročkog dara Elen Vajt bili seminari o ovoj temi.

Kada god Bog podigne proroka, to treba posmatrati kao izraz Njegove brige i ljubavi za Njegov narod kome on na taj način želi da pomogne i da ga ojača na putu koji vodi ka nebu. On želi da svoj narod na poseban način blagoslovi i pokaže mu put spasenja.

Vjerujte Gospodu Bogu svojemu i bićete jaki, vjerujte prorocima njegovijem i bićete srećni.²

¹ Vajt, *Iz Riznice Svjedočanstava*, 235.236.

² 2 Dnevnika 20:20.

Crkva adventista sedmog dana je dobila veliku prednost i blagoslov jer joj je Bog podario proroka. Ona ima slavnu budućnost pred sobom, jer je to Bog tako prorekao. Ali, da bi njeni članovi zaista primili puninu blagoslova koje je Bog pripremio za njih (ali ne samo za njih, već i za sve druge ljude), oni treba da vjeruju svim Božjim prorocima, da cijelim srcem prihvate Bibliju kao Božiju Riječ, ali i postkanonskog proroka kojeg je Bog podigao – Elenu Vajt. A pošto je Bog taj koji je pozvao ovu svoju poniznu sluškinju, onda će se, usprkos svoj kritici i svim drugim vrstama protivljenja, ispuniti sljedeće riječi (a već se i ispunjavaju):

Obilna svetlost bila je data našem narodu u ovim poslednjim danima. U svakom slučaju moj život je pri kraju, moji spisi neprekidno će govoriti i njihovo delo će se osećati sve dok bude vremena. Moji spisi nalaze se u arhivi u mojoj kancelariji, i kad ne budem više živa, te reči koje sam primila od Gospoda još uvek će biti žive i govoriti našem narodu.¹

¹ 1SM 55., citirano u Najt., 100.

BIBLIOGRAFIJA

- Alstrohm, Gosta. "Prophecy." Encyclopedia Britanica. 1984. 15:70-78.
- Auerbach, Elias. Die Prophetie. Berlin: Jüdischer Verlag, 1920.
- Bakioki, Samuel i dr. Adventistički Hrišćani Veruju.... Beograd: Preporod, 1994.
- Begović, Milan. "Proročanstvo." Rečnik Srpskohrvatskog Književnog Jezika. Mihailo Stevanović. Novi Sad: Matica Srpska, 1973. 5:214.
- Biblija ili Sveto Pismo Staroga i Novoga Zavjeta. Beograd: Britansko i Inostrano Biblijsko Društvo, 1982.
- Brown, Colin. "Prophet." The New International Dictionary of New Testament. Colin Brown. Grand Rapids: Zondervan Press, 1979. 3:79-92.
- Coon, Roger. A Gift of Light. Washington: Review and Herald, 1983.
- Douglass, Herbert. Messenger of the Lord. Nampa: Pacific Press, 1998.
- Fagal, William. "Ellen G. White: Prophet or Plagiarist?" Adventist Affirm, Spring 2001, 16-24.
- Golubić, Mirko. Biblija i Proročki Dar. Maruševec: Adventistički Teološki Seminar, 1982.
- Inspiration and the Ellen G. White Writings. Review and Herald, 1979.
- Jemison, Hedwig. "Looking Ahead Through the Prophet's Eyes." Adventist Affirm, Fall 2000, 39-49.
- Jemison, Housel. A Prophet Among You. Mountain View: Pacific Press, 1955.
- Klajić, Bratoljub. "Copyright." Rječnik Stranih Riječi. Zagreb: Nakladni zavod. 1987. 235.
- Koranteng-Pipim, Samuel. "Understanding the Spirit of Prophecy: Some Key Questions and Principles." Adventist Affirm, Fall 2000, 21-38.
- Medical Science and the Spirit of Prophecy. Review and Herald, 1971.

Nichol, Francis. Ellen G. White and Her Critics. Washington: Review and Herald, 1951.

_____. Why I Believe in Mrs. E. G. White. Washington: Review and Herald, 1964.

Noorbergen, Rene. Ellen G. White, Prophet of Destiny.
New Canaan: Keats Publishing, 1972.

Rebić, Adelbert. Prorok Čovjek Božji. Zagreb: Kršćanska Sadašnjost, 1982.

Rebok, Denton. Believe His Prophets. Washington: Review and Herald, 1956.

Reith, Alexander. Die Erfuellung der Biblischen Weissagungen. Steinkopf:
Steinkopsche Buchhandlung, 1844.

Robertson, John. The White Truth. Mountain View: Pacific Press, 1981.

Robinson, Ella. Stories of My Grandmother. Nashville: Southern Publishing Association, 1967.

Rea, Walter. The White Lie. Bad Aibling: W & W Ulrich Publikationen, 1982.

Viera, Juan Carlos. The Voice of the Spirit. Nampa: Pacific Press, 1998.

Vajt, Elen. Saveti o Životu i Ishrani. Beograd: Preporod.

_____. Događaji poslednjih dana. Beograd: Preporod, 1997.

White, Ellen. Counsels on Diet and Foods, Washington: Review and Herald, 1938.

_____. Patriarchs and Prophets. Boise: Pacific Press, 1958.

_____. Iz riznice Svjedočanstava II. Beograd: Preporod, 1975.

_____. In Heavenly Places. Washington: Review and Herald, 1967.

Was Ellen G. White a Plagiarist. Review and Herald, 1981.

White, Arthur. Inspiration and the Ellen G. White Writings. Review and Herald, 1979.

_____. Ellen G. White Messenger to the Remnant. Washington: The Board of Trustees Ellen G. White Estate, 1965.